

SOLI DEO GLORIA

Solas

číslo 24

jeseň 2014

**zjavenie
Božej slávy**

A close-up photograph of several maple leaves in various stages of autumn. The leaves are primarily yellow and light green, with some showing signs of aging and slight discoloration. The background is a soft, out-of-focus green, suggesting a natural outdoor setting.

*Nadejte sa
na neho
každého času,
ó, ľudia!
Vylievajte pred ním
svoje srdce.*

Boh nám je útočišťom!

Žalm 62:9

Spievam pieseň vd'ačnej chvály

Spievam pieseň vd'ačnej chvály:
 Život Pán môj za mňa dal!
 Prišiel z nebies večnej chvály,
 na kríž hriechy moje vzal.

Zbor:

Spievam pieseň vd'ačnej chvály:
 Život Pán môj za mňa dal!
 Chcem Ho sláviť so svätými
 Tam pri tróne hymnou chvál.

On ma hľadal zblúdeného,
 našiel ovcu stratenú,
 z hriechu vyslobodil zlého,
 zhojil dušu zranenú.

Zbor:

On ma skryje v svojej dlani,
 dokiaľ zúri žitia boj,
 vo večné ma prijme stány,
 v pravý, krásny domov môj.

Zbor:

*Spevník Duchovné piesne, Nitra 1987, pieseň č. 93.
 Publikované s láskavým súhlasom zostavovateľa spevníka.*

obsah

Spievam pieseň vd'ačnej chvály.....	1	Poznávanie Božej slávy.....	17
Náboženská autorita.....	2	Môj Pán a môj Boh.....	23
Príbeh Nabuchodonozora.....	6	Večný Boh.....	31
Kázanie Božieho slova.....	12	Rozpoznanie falošného základu.....	35
Biblické kázanie.....	15	Stavanie na skale.....	36

Náboženská autorita

Úvaha

Medzi veriacimi a príslušníkmi rôznych náboženských skupín či spoločenstiev sa vedú diskusie a debaty o najrôznejších otázkach týkajúcich sa ich viery. Pri týchto debatách často dochádza k nedorozumeniu, a to v dôsledku odvolávania sa na rozdielne zdroje autority. Preto akékoľvek úvahy a rozhovory, predovšetkým o základných kresťanských náukách, treba začať uvedením si zdroja autority. Potrebujeme poznať odpoveď na otázku: *Čo je pre nás a iných najvyššou a konečnou autoritou v duchovnom živote a v otázkach viery?*

Na začiatok úvahy o zdroji náboženskej autority je užitočné začať pochopením a vysvetlením pojmu *náboženstvo*. Tento pojem je možné definovať rôzne, ale jedna z jednoduchších definícií, ktorá sa uvádza v teologickej literatúre, je tá, že *náboženstvo je hľadanie nadprirodzeného a zvrchovaného*. Ľudia takmer všeobecne uznávajú, že existuje niečo alebo niekto, kto presahuje ich samých, kto je väčší alebo silnejší ako oni sami, kto (alebo čo) je nad nimi, a že nejakým spôsobom sú tomuto čomusi alebo komusi podriadení, poprípade zodpovední. Niektorí hovoria o určitej alebo nejakej neurčitej bytosti, niektorí o prírode a iní o sile či energii. Uznanie skutočnosti, že ľudstvo je závislé na tomto väčšom a zvrchovanom, ktoré je nad ním a je nezávislé od neho (od ľudstva), je počiatkom náboženstva.

Náboženstvo sa v priebehu histórie ľudstva objavovalo v mnohých podobách – od myšlienkových špekulácií a mýtov až po vytváranie si a uctievanie rôznych bôžikov v podobe hmotných predmetov (viď Rímskym 1:21-23). Je to tak preto,

lebo niekde hlboko vo vnútri človek vníma, že Boh existuje. Žiaľ, človek si vytvára vlastné predstavy a cesty ako k Bohu prísť, ako s ním mať vzťah. V tomto zmysle je dobré pripomenúť si dobre známy výrok Augustína (354 – 430 n. l.): *„Stvoril si nás pre seba a nepokojné je naše srdce, dokiaľ nespočinie v Tebe“*. Viac-menej niet neveriaceho človeka. Každý človek verí niečomu, čo je nad ním alebo mimo neho, verí, na niečo sa spolieha, niečomu dôveruje.

Náboženstvo, ako ľudské (vlastné) hľadanie Boha, nedokáže poskytnúť nič ani nikoho skutočne zvrchovaného a pravdivého. Ľudské hľadanie prinajlepšom končí pri nejakom „nižšom božstve“ alebo pri výklade bytia, ktoré nestačí odpovedať na zložitost' ľudskej existencie, pretože nie je ničím iným ako len výtvarom ľudského rozumu. Takéto náboženstvo vedie ku sklamaniu, lebo nedokáže poskytnúť boha, ktorý by bol skutočný, dostatočne veľký, ktorý by naplnil prázdnotu ľudskej duše, bol schopný dávať odpovede a poskytovať riešenia pre zložité životné situácie a ľudské problémy.

Týmto sklamaním však hľadanie nemusí končiť, lebo keď ľudia začínajú pociťovať márnosť a prázdnotu vo svojom vnútri, môže to byť úrodnou pôdou, v ktorej sa bude dariť prijímaniu Božieho zjavenia. Už tá skutočnosť, že ľudia niečo hľadajú, ponúka príležitosť poskytnúť im radostnú zvesť – evanjelium Ježiša Krista, lebo práve to, čo hľadajú, môžu nájsť len v Ježišovi Kristovi. On nielen prináša spásu, ale tiež zjavuje slávu, velebnosť a veľkosť Boha – a to práve toho, ktorého vedome či podvedome hľadajú.

Biblické náboženstvo je náboženstvom zjavenia. Je to viera v to, že Boh prišiel a zjavil sám seba ľudstvu. Keď človek uverí v evanjelium Ježiša Krista, keď prijme zjavenie Boha v Kristu (Ján 14:9; Židom 1:1-3), do popredia sa pre neho dostáva otázka autority.

Otázka autority

Čo máme rozumieť pod autoritou?

Autorita je právo a moc vyžadovať poslušnosť. To je ale v súčasnosti pre mnohých problém, lebo ak prijateľnou autoritou pre nich je len to, čo sami prijímajú dobrovoľne a vedome, ťažko hovoriť o prijatí a podriadení sa autorite.

Z pohľadu biblickej viery má najväčšie právo a moc vyžadovať poslušnosť Boh, lebo on je Stvoriteľ a Pán všetkých ľudí a vecí. Autorita spočíva v Bohu. Ak prijmeme toto stanovisko, tak otázka autority sa stáva otázkou hľadania Božej vôle a jeho pohľadu na akúkoľvek vec a situáciu. To znamená, že vlastne chceme vedieť: *Ako sa stretnúť s Bohom a zistiť jeho názor a vôľu? Pripravil Boh*

nejaký zdroj, z ktorého môžeme poznať pravdu a tak sa podrobiť jeho autorite?

Zdroj a druhy autority

Celú históriu ľudstva sú ľudia vedení k prijímaniu tých najrozličnejších autorít. Pred človekom všeobecne stojí otázka: *Na akom základe mám veriť?* Veriaci sa pýtajú: *Na základe čoho (akého prameňa) mám veriť a jednať? Ako prichádza Božie zjavenie k jednotlivcovi, a ako Božie zjavenie pôsobí na spôsob života ľudí?* Tieto otázky obracajú našu pozornosť k zdroju autority.

Zdroje autority môžeme rozdeliť zhruba do dvoch skupín (kategórií): na *autoritu vonkajšiu* a na *autoritu vnútornú*. V oboch kategóriách sa berie vážne úloha Biblie ako Božieho zjavenia ľuďom, avšak v niektorých smeroch sa líšia.

Vonkajšia autorita

Do kategórie *vonkajšej autority* sa zahrňujú ako autoritatívne zdroje tie, ktoré sa nachádzajú mimo jedinca. Obvykle sú označované ako *kánonická*, *teologická* a *ekleziologická* autorita.

Kánonická autorita. Tu sa prijíma, že biblické spisy, ako ich obsahuje kánon Písma, t.j. 39 kníh Starého zákona a 27 kníh Nového zákona, sú inšpirovaným pravdivým neomylným Božím zjavením. Biblia hovorí k obsahu našej viery a k nášmu životnému štýlu jasne, zrozumiteľne a definitívne. Biblia má autoritu z dôvodu svojho božského autorstva. Biblia hovorí jasne vo všetkých pravdách, ktoré predkladá. Všetko, a predovšetkým otázky viery a morálky, podlieha preskúmaniu Bibliou. To znamená, že aj teológia (ako systematizované učenie o Bohu) musí mať výslovnú oporu len

v Biblii alebo musí z Biblie vychádzať. Ak tomu tak nie je, potom taká teológia, či učenie, musí byť odmietnuté. K tomuto pohľadu na zdroj autority je treba ešte dodať, že Biblia musí byť správne vykladaná, aby výsledkom výkladu bol zmysel, ktorý do textu vložil autor (Boh), a nie zmysel, ktorý textu dal čitateľ či vykladač. Otázke výkladu Biblie treba preto venovať náležitú pozornosť.

Teologická autorita. V tomto prípade ako zdroj viery a morálky sú brané vyznania a kréda¹⁾. Cirkve v raných storočiach, ale tak tomu je až do dnešných dní, vyjadrovala svoju vieru vo formuláciách, vyznaniach a krédach. Jedným z najstarších je *Apoštolské krédo* (*Apoštolské vyznanie viery*). V priebehu histórie boli prijaté ďalšie prehlásenia viery a veriaci sa ich pridŕžajú, aby tak dosvedčovali ústredné body svojej viery. Tieto vieroučné prehlásenia majú pre cirkve svoju hodnotu a opodstatnenie, lebo pomáhajú pri bohoslužbách zameriavať sa na kľúčové momenty viery. Nemôžu však poslúžiť ako konečný zdroj autority.

Hlavným problémom tohto zdroja autority je skutočnosť, že mávajú sklon pripisovať vieroučným prehláseniam dôležitosť rovnú dôležitosť Biblie alebo prevyšujúcu dôležitosť Biblie. Sú cenné a hodnotné do tej miery, nakoľko sú s Bibliou v súlade. Treba si uvedomiť, že v žiadnom prípade nemôžu nahradiť biblické zjavenie.

Ekleziologická autorita. V tomto pohľade na zdroj autority sa prijíma a tvrdí, že vo všetkých veciach viery a morálky konečnou autoritou je *cirkve* (*eklézia*). Obyčajne toto chápanie býva kombinované s kánonickým a teologickým pohľadom na autoritu. Biblii sa pripisuje

dôležité miesto, ale údajne musí byť vykladaná tými, ktorí majú na to zvláštne vzdelanie či zmocnenie a sú na túto úlohu vybraní.

Často sa toto ekleziologické chápanie autority vyjadruje prostredníctvom pozemskej oficiálnej hlavy cirkvi, a to či už jednej osoby, alebo skupiny osôb. Pretože sa táto osoba (alebo skupina osôb) v rámci príslušnej komunity nachádza vo vedúcom postavení, všeobecne sa predpokladá, že je v náležitom vzťahu k Bohu, aby jeho pravdu oznamovala cirkvi.

Bez akéhokoľvek znižovania vedúcich služobníkov si treba uvedomiť, že takýto prístup k autorite je do značnej miery ohrozovaný skazenosťou – zneužitím moci pre sebecké účely alebo iné hriechne žiadosti. Navyše: obyčajne výklad Písma robí za celú cirkve len jeden alebo niekoľko jedincov. Tým sa väčšine veriacich bráni konfrontovať sa s biblickými pravdami priamo.

Do tohto druhu autority by sme mohli zahrnúť aj tzv. *mienku cirkvi* (*názor cirkvi* alebo tiež: *mienku cirkevného spoločenstva, mienku komunity*). V tomto prípade ide o hlavný (väčšinový) názor príslušného spoločenstva (cirkvi) – ale s tým súčasne vzniká otázka: Koho máme počúvať? Teológov? Klérus? Cirkevné komisie? Laický názor? Nemali by sme prehliadať názory a vieru našich spoluveriacich, ale ani toto nemôžeme prijať za konečný zdroj autority, nech by ho hlásal ktokoľvek. Je veľmi ťažké dospieť k zhode názorov. Okrem toho, ak táto tzv. mienka cirkvi je našou konečnou (najvyššou) autoritou, akýkoľvek konflikt názorov vedie do slepej uličky, pretože nad ňou (v tomto prípade) už

niet žiadnej autority. Navyše história nás učí, že počas stáročí nebola „mienka cirkvi“ v zhode s tým, čo uvádza Písmo, a to s „*vierou raz danou svätým*“ (vid' Júda 3).

Vnútorná autorita

Ďalšie autoritatívne zdroje Božieho zjavenia zahŕňame do kategórie *vnútornej autority*. Tu sa hľadá zdroj autority vo vnútri jedinca. V tomto druhu autority sú predchádzajúce zdroje považované za druhotné, resp. sú nejakým spôsobom prepojené a skombinované s vnútornými zdrojmi autority.

Prežitok alebo kresťanská skúsenosť.

Prvým vnútorným zdrojom autority je prežitok (to, čo človek sám prežil či precítil, zážitok). Jediniec je uvádzaný do vzťahu s Božím zjavením na úrovni rozumu, vôle a citov. Pretože človek je celistvá osobnosť, účinky v ktorejkoľvek z týchto oblastí sú pocitované alebo prežívané aj v ostatných oblastiach, a to súčasne alebo následne.

Nemôžeme poprieť, že Božie zjavenie ovplyvňuje a pôsobí na celú bytosť človeka, ale toto niektorí posúvajú ďalej tým, že prežitok (zážitok) považujú za opravdivý zdroj autority záväzný pre morálku a vieru. Tvrdí sa tu, že len tie pravdy, ktoré jediniec prežil ako pravdivé, môžu byť prijaté a vyhlásené za pravdivé, a to aj pre ostatných. Aj keď hodnotu prežitku pri uchopení Božieho zjavenia nemôžeme prehliadať, nemôžeme ho považovať za zdroj autority, pretože tento postoj má dva hlavné nedostatky:

V našej skúsenosti s Bohom musíme rozoznávať medzi pravdou o Bohu, akým on je a našimi osobnými ohrani-

čenými názormi a predsudkami. Ďalším je, že človek je padlá bytosť. Prežitky bývajú premenlivé a ich príčiny sa nedajú ľahko rozoznať. Spolahlivý zdroj autority sa musí nachádzať nad premenlivosťami, ktorými sa vyznačujú prežitky a skúsenosti, musí prežitku poprípade protirečiť a korigovať ho. Teda *prežitok*, ako autoritatívny zdroj Božieho zjavenia nie je spolahlivý a nemôže predstavovať najvyššiu autoritu.

Vnútorný hlas. Boh hovorí priamo hlboko v našom vedomí. Toto je samozrejme pravda, ale tento hlas nášho vnútra sa niekedy a niektorými považuje za hlavný a konečný zdroj autority. Svätý Duch koná aj vo svedomí a skrze svedomie veriaceho a má dôležitú úlohu aj v chápaní autority, ale pritom veriaceho vedie hlavne skrze Písmo a v zhode s Písmom. Vnútorný hlas preto nemôže byť najvyššou autoritou, lebo môže byť v rozpore s Božím slovom (Písmom).

Ludský rozum ako autorita. Podľa tohto názoru kresťanská pravda sa zakladá na tom, čo môžeme o Bohu vedieť pomocou logického myslenia. Ludský rozum sa za zdroj autority začal považovať predovšetkým s príchodom osvietenstva v 18. storočí, aj keď svojich zástancov mal už oveľa skôr.

Sme stvorení podľa obrazu a podoby Božej. Naše rozumové schopnosti sú súčasťou tohto stvorenia. Preto používanie rozumu pri prijímaní Božieho zjavenia samo o sebe nie je zlé a nesprávne. Rozum (logika) je dobrým služobníkom Božieho zjavenia, ale nie je jeho dobrým pánom, lebo rozum stvorených bytostí nemôže v plnosti pochopiť a obsiahnuť svojho Stvoriteľa a jeho cesty. Problém *ľudského rozumu* ako autority je spo-

jený tiež s tým, že sme padlé stvorenie s padlou myslou.

Konečný prameň autority

Každý zo spomínaných prameňov je niečím užitočný, každý ku kresťanskej pravde niečím prispieva, ale ani jeden z nich nie je dostatočným na to, aby bol konečným zdrojom autority. Konečný prameň autority je sám trojjediný Boh tak, ako je známy skrze slová Písma. Toto je založené na nasledovných skutočnostiach (pravdách):

a) Iniciatíva v poznaní Boha vychádza od neho samého. On sa rozhodol dať nám spoznať seba a svoju vôľu. To je *Božie zjavenie*.

b) Boh prišiel k nám a prehovoril v Ježišovi Kristovi (Židom 1:1-3). On je sprostredkovateľom nášho poznania Boha (Ján 1:1-2 a 14; Ján 14:6-9; 1. Ko-

rintským 1:30; Kolosenským 2:3).

c) Poznanie Boha dostávame skrze Božie slovo, Bibliu. On ju dal napísať, sú to jeho, Božie slová.

Jedine Božie slovo, Biblia, kánonická autorita, je najvyššou a konečnou autoritou. Svätý Duch sprostredkováva zjavené Božie slovo. Svätý Duch, ktorý inšpiroval písanie Biblie, vedie aj rozum a srdce veriaceho v evanjelium Ježiša Krista. Biblia sama je dostatočným vodidlom a meradlom viery a mravov. Boh prehovoril a hovorí prostredníctvom nej. Biblia je Božie slovo k nám a tak aj má byť prijímaná a držaná v úcte, vedúc nás k poslušnosti a podriadenosti. Keď sa podrobujeme pod jej autoritu, poddávame sa pod autoritu samého živého Boha.

¹⁾ *krédo (lat.) – vyznanie viery; zmýšľanie, presvedčenie*

Drahoslav Vajda

Použitá literatúra:

Stanley M. Horton a kol.: Systematická teologie, Křesťanský život 2001.

Bruce Milne: Skúmanie pravdy, Návrat 1992, Praha.

Charles C. Ryrie: Základy teológie, Třinec, BIBLOS 1994.

Príbeh Nabuchodonozora

V knihe Daniel sa pozrieme na príbeh kráľa Nabuchodonozora, aby sme sa z neho poučili. Udalosti, ktoré sa dejú v babylonskom kráľovstve počas odvedenia Božieho ľudu, Izraela, do zajatia, mocne zjavujú Božiu zvrchovanosť, Božie riadenie celých dejín národov, Boží plán súdu a spásy a nastolenia večného Božieho kráľovstva – a učia o potrebe pokory a poslušnosti Bohu.

Prenesieme sa do 6. storočia pred Kristom, kedy babylonský kráľ Nabuchodonozor dobyl Jeruzalem a odviezol obyvateľov južného kráľovstva, Judska, do zajatia, pričom ulúpil aj zariadenie chrámu. Týmto sa zavŕšilo

odvedenie celého Božieho ľudu (severné aj južné kráľovstvo) do zajatia v Babylone. Bol to Boží trest nad Božím ľudom pre ich neposlušnosť (Daniel 1:2). Boh vydal Izraelcov do ruky babylonského kráľa.

Kráľ Nabuchodonozor si nechal vybrať popredných mládencov zo zajatého národa za radcov a mudrcov. Bol medzi nimi aj Daniel a jeho traja priatelia (Daniel 1:6). Týchto štyroch Boh obdaril takou múdrosťou (1:17), že boli desaťkrát múdrejší než učenci babylonského kráľovstva (1:19). Danielovi dal aj dar vidiaceho (proroka), takže vedel aj vykladat' sny.

Kráľovi Nabuchodonozorovi sa sníval sen, ktorý ho veľmi predesil. Tak veľmi túžil po výklade, že spravil neobyčajnú vec: Okrem výkladu žiadal od učencov aj oznámenie samotného sna, aby mal istotu, že výklad bude rýdzi (2:5). Kto by to nedokázal, mal byť na rozkaz kráľov zabitý. Učenci sa bránili, lebo vraj také niečo sa ešte nikdy nikomu nepodarilo a je to nemožné: „*A vec, ktorú žiada kráľ, je zriedkavá a ťažká, a nieto iného, kto by ju mohol povedať pred kráľom krome bohov, ktorí však nemajú svojho obydlia s telom*“ (2:11). Z tohto verša vidíme, že spoločnosť v babylonskom kráľovstve nebola ani ateistická, ani materialistická. Mali poznanie, že existujú duchovné bytosti (bez tela), ponebeské mocnosti, ktoré nazývali „bohovia“. Chápali aj toľko, že vec, ktorú žiada kráľ, je takej povahy, že človek sám od seba nie je toho schopný. Vec si vyžaduje zjavenie, v ich ponímaní zjavenie od duchovných mocností (bohov). Kráľa ich reakcia rozhnevala, trval na svojom a vraždenie učencov sa rozbehlo. Zastavil ho až Daniel, ktorý oznámil sen kráľovi a aj mu ho vyložil. Danielovi zjavil ako sen, tak aj jeho výklad, sám Boh nebies, Najvyšší (Hospodin). Daniel učinil pri tejto príležitosti vyznanie, pri ktorom sa oplatí zastaviť (2:20-23). Toto vyznanie

vyzdvihuje *Božiu zvrchovanosť, ľudskú závislosť na Bohu a ľudskú potrebu Božieho zjavenia* (tajomstva, poznania, slova). Poučme sa od Daniela a nech je jeho vyznanie rovnako aj našim vyznaním.

Daniel odhalil kráľovi, že pozná sen, a je schopný ho aj vyložiť, ale len a len vďaka Božiemu zjaveniu (2:27-28), nie kvôli vlastným kvalitám či vlastnej múdrosťi: „*Je Boh na nebesiach, ktorý zjavuje tajomstvá*“. „*Daniel odpovedal pred kráľom a riekol: Tajomstvo, ktoré žiada kráľ zvedieť, nemôžu povedať kráľovi mudrci ani hvezdári ani iní učenci alebo veštcí*“ Vezmime si to k srdcu aj my. Medzi najväčšie tajomstvá patrí otázka pôvodu sveta a života a otázka, čo bude po smrti. Podobne ako v prípade poznania tajomstva kráľovho sna, ktoré nemohli poznať kráľovi učenci a vyžadovalo si Božie zjavenie, rovnako tak na otázku pôvodu sveta a života a na otázku „čo bude po smrti“ odpoveď nepoznajú a nemôžu poznať súčasní učenci (vedci a filozofi), ani náboženský predstavitelia či rôzni mystici (vedomci, veštcí, hvezdári, čarodejníci). Pre poznanie týchto odpovedí potrebujeme Božie zjavenie – Božie slovo. Nehľadajme odpovede na tieto otázky v modernej vede a evolučnej teórii, odpovede dáva zapísané Božie zjavenie, Písmo (Židom 1:1).

Daniel sen kráľovi vyložil. Išlo o eschatologické (eschatologické = týkajúce sa budúcich vecí konca vekov) prorocko o večnom Božom kráľovstve, ktorému na Zemi predchádzajú ešte štyri iné zemské kráľovstvá (ríše), pričom prvé z nich je Nabuchodonozorovo kráľovstvo, Babylonská ríša (2:29-45). Z tohto prorocka poznávame neohraničenú Božiu zvrchovanosť, to, ako Boh

sám riadi celé dejiny ľudstva, históriu všetkých národov, „osud“ všetkých kráľovstiev. Boh dáva cez sen a Danielov výklad Nabuchodonozorovi milostivo poznať, že nad všetky kráľovstvá je Božie večné kráľovstvo, ktoré aj bude inaugurované vo svojom čase. A pri tomto zjavenom poznaní Nabuchodonozor učinil svoje prvé veľké vyznanie: „*Je vskutku pravda, že váš Boh je Bohom bohov a Pánom kráľov a zjavuje tajomstvá*“ (2:47). Zastavme sa pri tomto vyznaní.

Na rozdiel od súčasnosti, kedy je veľmi rozšírený materialistický svetonázor, v ktorom sa verí, že neexistuje Boh, neexistujú anjeli ani žiaden duchovný svet a duchovné mocnosti, Nabuchodonozor nebol ateista či materialista, veril v božstvá (bohov), ktoré boli aj v babylonskej ríši modloslužobne uctievané (pozrite Daniel 1:2). V tej ére mali národy svojich bohov, ktorých uctievali, a o ktorých verili, že majú nejakú moc nad svetom (napríklad Daniel 2:11). V tomto vyznaní je dôležité to, že kráľ rozpoznáva, že Hospodin (Boh s veľkým „B“), ktorého nazýva Bohom Daniela a jeho druhov, je Pánom (Bohom) nad všetkými „bohmi“ (duchovnými mocnosťami, bohmi s malým „b“) a je Pánom nad ľudskými kráľmi, teda je *Najvyšší vládca*. Z tohto vyznania sa poučme, vezmime si ho za svoje. Rovnako kráľ vyznáva, že Hospodin je *Zjaviteľ*. Poučme sa aj z tohto vyznania. Následne kráľ povýšil Daniela za pána nad celou krajinou, za knieža vojvodov a za šéfa nad mudrcmi Babylona. Na Danielovu žiadosť ustanovil kráľ aj troch Danielových druhov za správcoov nad babylonskou krajinou. Daniel odvtedy býval na dvore kráľovom.

Po takomto vyznaní by sme očakávali, že odteraz bude Nabuchodonozor

v Boha veriť, že bude kráčať s Bohom. Čo však nasleduje? Nabuchodonozor dá spraviť zlatý modlársky obraz (z veršov Daniel 1:2 a 3:12 môžeme usudzovať, že svojmu bohu, Chaldejskému božstvu) a prikáže pod hrozbou smrti všetkým čelným predstaviteľom ríše, vrátane troch Danielových druhov, aby sa zhromaždili na posviacku obrazu a klaňali sa mu (Daniel 3:1-6). Danielovi druhovia to odmietli a Chaldejci na nich žalovali, že sa neklaňajú obrazu a „*nectia si Nabuchodonozorových bohov*“ (3:12). Poklonenie sa obrazu, uctievanie babylonských bohov (3:14), znamenalo modloslužbu, ktorú Boh nenávidí a zakazuje. Božská úcta patrí len Hospodinovi samotnému. Ide pri tom o veľa.

Keď satan pokúšal Pána Ježiša na púšti (Lukáš 4:5-8), čo všetko mu ponúkol ak sa mu pokloní? Všetky kráľovstvá sveta s ich slávou a mocou. Pán Ježiš mu odpovedal: „*je napísané: Pánovi, svojmu Bohu, sa budeš klaňať a jemu samému budeš svätoslúžiť!*“. Danielovi druhovia volili radšej smrť než zachrániť si časný život a zhrešiť hriechom modloslužby. Vezmime si z toho veľké poučenie. Boh to s uctievaním svojej osoby a nenávisťou voči modloslužbe berie veľmi vážne. Teraz možno nemáme do činenia s takýmto druhom modloslužby, ale poučenie má aj tú rovinu, že svojho Pána nesmieme zapierať, ale vyznávať. Pán Ježiš predsa povedal (Matúš 10:33): „*A kto by mňa zaprel pred ľuďmi, toho i ja zapriem pred svojím Otcom, ktorý je v nebesiach*“ (pozrite aj 2. Timoteovi 2:12). A naopak, dobré vyznanie dôjde hojnej odmeny (1. Timoteovi 6:12-13; Židom 4:14 a 10:23).

Kráľ vyzval Danielových druhov k modloslužbe: „*či úmyselne nectíte môj-*

ho boha ani zlatému obrazu, ktorý som postavil, sa neklaniate?“ (3:14). Kráľ vo svojej prchlivosti a nerozume vyriekol aj nasledovné slová: „Ale ak sa nebudete klaňať, budete v tú istú hodinu uvrhnutí doprostred ohnivej pece rozpálenej, a potom kde ktorý boh je to, ktorý by vás vytrhol z mojich rúk?“ (3:15). Čo to tu kráľ vyriekol? Ten istý kráľ, ktorý predtým učinil to nádherne a veľkolepé vyznanie o tom, že Hospodin je Najvyšší, je Boh, sa teraz sám pasuje za boha, z ktorého ruky žiaden iný boh nemôže vytrhnúť, teda *de facto* za najvyššieho z bohov. Podľa kráľa, keď on ich uvrhne do pece, niet žiadnej inej vyššej moci, ktorá by ich mohla zachrániť. Nabuchodonozor tým zaprel Boha, kompletne zaprel svoje predchádzajúce vyznanie o Bohu. Aká je odpoveď Danielových druhov? „...tvojich bohov ctiť nebudeme ani zlatému obrazu, ktorý si postavil, sa nebudeme klaňať“ (3:18). Ako správcovia krajiny, ktorí kráľa poslúchali a rešpektovali ako Bohom ustanovenú autoritu, poznajú hranice poslušnosti ľudskej autorite: Viac treba poslúchať Boha ako ľudí. Boh ustanovuje kráľov a predstaviteľov úradnej moci na zemi, ktorých máme ctiť a poslúchať (Títovi 3:1; Rímskym 13:1-7). Hranicou našej poslušnosti však je, keď tieto úradné moci žiadajú niečo, čo je v rozpore so zjavenou Božou vôľou, s Božimi príkazmi. V podobnej situácii sa ocitli aj učeníci Pána Ježiša, keď stáli pred náboženskými vodcami svojej krajiny, ktorí od nich žiadali zaprieť vieru. Nemožno: „Viac treba poslúchať Boha ako ľudí“ (Skutky 5:29).

Postoj Danielových druhov „nezaprieť vieru“ je nekompromisný a pevný, a to aj za cenu smrti. Odvetia kráľovi: „Ak

tak chce náš Boh, ktorého my ctíme, ten nás môže vytrhnúť z ohnivej pece rozpálenej a vytrhne aj z tvojich rúk, ó, kráľu! Ale ak nie, nech ti je známe, ó, kráľu, že tvojich bohov ctiť nebudeme ani zlatému obrazu, ktorý si postavil, sa nebudeme klaňať.“ (Daniel 3:17-18). Nevedeli dopredu, či ich Boh vytrhne z tejto smrti ohňom v peci. To nič nezmenilo na ich viere a odhodlaní poslúchať Boha až za cenu smrti. Len takúto vieru Boh prijme a odmení – žiadnu inú. Spomeňme si na učeníka Štefana, keď ho kvôli viere v evanjelium, viere v Pána Ježiša, kameňovali. Spomeňme si na Jána Husa, na Martina Luthera, keď pod hrozbou trestu smrti vyznal, že nemôže zaprieť, lebo jeho svedomie je držané vierou v Božie slovo. Podobne konali mnohí mučeníci novozmluvnej éry, ktorí zomierali kvôli viere v evanjelium počas storočí mučeníckou smrťou, podobne ako aj muži a ženy viery a proroci v čase pred príchodom Pána Ježiša Krista (Židom 11:35-38): „A jedni boli mučení na mučidlách neprijmúc oslobodenia, aby dostali lepšieho vzkriesenia. Druhí zakúsili posmechov a bitky a k tomu pút a žalára; boli kameňovaní, pokúšaní, plámi rezaní, zomreli vraždou meča; skrývajú sa chodili sem a ta v ovčích a kozích kožiach, strárajúci, súžení, trápení, ktorých svet nebol hoden; blúdili po púšťach a po vrchoch a skrývali sa po jaskyniach a po dierach zeme“. Zoberme si veľké poučenie z postoja srdca Danielových druhov – vieru odhodlanú ísť až na smrť.

Ako reaguje a koná kráľ? Ten kráľ, ktorý vyznal o Bohu, že je Najvyšší a povýšil Daniela a jeho druhov na najvyššie posty v ríši, teraz nechá hodiť do pece troch Danielových druhov. Zaprel svoje

vyznanie. Danielovi druhovia boli hodení poviazaní do ohnivej pece, aby tam zomreli. A čo sa stalo? „Vtedy sa predesil kráľ Nabuchodonozor a vstal rýchle a odpovediac riekol svojim radcom: Či sme neuvrhli troch mužov doprostred ohňa poviazaných? Odpovedali a riekli kráľovi: Je pravda, kráľu. Odpovedal a riekol: Hľa, ja vidím štyroch mužov nepoviazaných, ktorí slobodne chodia prostred ohňa, a nieto na nich porušenia, a ten štvrtý je na pohľad podobný synovi bohov. Vtedy sa priblížil Nabuchodonozor čelusti ohnivej pece rozpálenej, odpovedal a riekol: Sadrach, Mézach a Abednégo, služobníci Najvyššieho Boha, vyjdite a poďte von! Vtedy vyšli Sadrach, Mézach a Abednégo zprostred ohňa. A zhromaždili sa satrapovia, vojvodovia, náčelníci a radcovia kráľovi a hľadeli na tých mužov, že oheň nemal nijakej moci nad ich telami, ba ani len vlas na ich hlave nebol oškrvkľý, a ich plášte neboli zmenené, ani neprešiel na nich zápach ohňa“ (Daniel 3:24-27).

Po tomto obrovskom nadprirodzenom svedectve Nabuchodonozor učiní druhé veľké a pravdivé vyznanie: „Vtedy odpovedal Nabuchodonozor a riekol: Nech je požehnaný Boh Sadrachov, Mézachov a Abednégov, ktorý poslal svojho anjela a vytrhnul svojich služobníkov, ktorí dúfali v neho tak, že neposlúchli ani rozkazu kráľovho, ale vydali svoje telá v záhubu, aby neslúžili ani aby sa neklaňali niktorému bohu krome svojmu Bohu. A preto nariaďujem, aby každý človek z ktoréhokoľvek národa, ľudu alebo jazyka, ktorý by povedal niečo rúhivé proti Bohu Sadrachovmu, Mézachovmu a Abednégovmu, bol rozsekaný na kusy, a jeho dom aby bol obrátený na hnojisko, pretože nieto iného Boha, ktorý by mohol

vytrhnúť ako on. Vtedy zase zvelebil kráľ Sadracha, Mézacha a Abednéga, takže sa mali dobre v krajine Babylona. Kráľ Nabuchodonozor všetkým národom, ľuďom a jazykom, ktorí bývajú na celej zemi: Nech sa vám rozmnoží váš pokoj! Vidí sa mi byť slušným, aby som rozprával znamenia a divy, ktoré učinil pri mne Najvyšší Boh. Aké veľké sú jeho znamenia a aké mocné jeho divy! Jeho kráľovstvo je večným kráľovstvom, a jeho panstvo trvá z pokolenia na pokolenia“ (3:28-33). Z tohto obratu u Nabuchodonozora sa poučme a jeho vyznaním sa inšpirujme.

Ako pokračoval jeho príbeh? Žil ďalej už ako zbožný kráľ, vyznávajúci vládu Hospodina? Kráčaľ s Bohom? Žial! nie! Prezradil to jeho sen, ktorý sa mu sníval, a ktorý mu opäť vložil Daniel. Sen mal kráľovi ukázať, že sa opäť povýšil a zabudol na Boha a odkrýva, aká lekcia je kráľovi pripravená, ktorá ho má vyučiť, že: „...poznajú živí, že Najvyšší panuje nad kráľovstvom ľudí, a že komu len chce, tomu ho dá, a poníženého z ľudí povyšuje a ustanovuje nad ním“ (4:14). Lekcia je nasledovná: „Vyženu tá spomedzi ľudí, a budeš mať obydlie s poľnou zverou, budú ti dávať jesť bylinu ako volom a budú ťa máčať nebeskou rosou“ (4:22). Dokedy má trvať lekcia: „a prejde ponad teba sedem časov, až dokiaľ nepoznáš, že Najvyšší panuje nad kráľovstvom človeka a že komu chce, tomu ho dá.“ Daniel vyučuje kráľa, káže mu, vedie ho k pokániu (4:24): „Preto, ó, kráľu, prijmi moju radu a lám svoje hriechy spravodlivosťou a svoje nepravosti činením milosrdenstva utrápeným, ak by azda bolo nejako predĺženia tvojmu pokoju“. Daniel vedie Nabuchodonozora k životu s ovocím trvalého pokáania. Čo nám to pripomína? Ján Krstiteľ, keď krstil, čo

kázal tým, ktorých nazval vreteničie plemä? (Matúš 3:7-8) „A keď videl i mnoho farizeov a sadúceov, že idú k jeho krstu, povedal im: Vreteničie plemä, ktože vám ukázal, aby ste utiekli budúceму hnevu? Neste teda ovocie, hodné pokánia.“ Aká je kráľova reakcia? Kajal sa? Nie, lebo príbeh pokračuje takto (Daniel 4:25): „No, všetko to prišlo na kráľa Nabuchodonozora“. Prišlo to preto, lebo namiesto pokorenia sa a pokánia, sa kráľ povýšil vo svojom srdci (4:26-30). Poučme sa. Najhoršia vec, ktorú môže človek urobiť, je povýšiť sa, zostať pyšným a samospravodlivým, spoliehať sa na seba, na vlastnú silu a schopnosť, namiesto pokorenia sa pred Bohom, namiesto účinenia pokánia, namiesto dôverovania Bohu a spoliehaniu sa na neho.

Po tejto veľkej, tvrdej a zázračnej (nadprirodzenej) lekcií, po uplynutí siedmych časov, vidíme, že kráľ prišiel opäť k rozumu a pravda ho „osvietila“. Opäť, už po tretí krát urobil veľké vyznanie (4:31-34): „dobrorečil som Najvyššiemu a Živému na veky som chválil a oslavoval, ktorého panstvo je večným panstvom, a jeho kráľovstvo trvá z pokolenia na pokolenie. A všetci obyvatelia zeme sú počítaní ako čo by nič, a podľa svojej vôle činí s vojskom nebies i s obyvateľmi zeme, a nie je nikoho, kto by ho uderil po ruke a povedal mu: Čo to robíš?“. Nabuchodonozor vyznáva, že Boh je večný, má život sám v sebe, je najvyšší vládca a večný vládca, jediný pravý Boh, a je úplne zvrchovaný. Nech je toto vyznanie aj našim vyznaním.

Príbeh tu končí a my sa nedozvieme, či toto vyznanie ostalo trvalým vyznaním Nabuchodonozora. Videli sme ho už skôr až dvakrát urobiť takéto vyznanie,

a potom to vyznanie zaprieť svojim postojom srdca, svojimi slovami a svojimi skutkami – svojím konaním, svojím životom. Aké ponaučenie si z toho vezmeme? Neurobme to, čo urobil Nabuchodonozor. Ostaňme pri jeho vyznaniach a tento postoj srdca, toto vyznanie perami a nový život s trvalým pokáním a trvalou pokorou v srdci žime skrze obrátenie, odpustenie hriechov, skrze Pána Ježiša Krista, skrze vieru v evanjelium, skrze poslušnosť viery a skrze donášanie ovocia až do konca.

Je dôležité, keď k človeku prichádza Božie zjavenie, ako prišlo k Nabuchodonozorovi cez sny a cez životnú lekciu, dnes najmä cez zvestované Božie slovo a možno aj v spojení s nejakou ťažkou životnou situáciou, aby sa človek pokoril pred Bohom, učinil pokánie a uveril v evanjelium, prijal odpustenie hriechov skrze Ježiša Krista a prijal ho za svojho Pána, prijal dar nového života. Vyvaruj sa toho, aby si premeškal deň svojho navštívenia. Vyvaruj sa toho, aby si cúvol zo svojho odhodlania alebo zaprel svoje vyznanie, ako to urobil Nabuchodonozor. Vezmi si ponaučenie aj z Izraelského ľudu a ich premeškaného navštívenia (Lukáš 19:41-44):

„A keď sa priblížil a uvidel mesto, zaplakal nad ním a povedal: Ó, keby si aj ty bolo poznalo, a to aspoň v **tento tvoj deň**, čo je k tvojmu pokoju! Ale teraz je to skryté pred tvojimi očami! Lebo prídu na teba dni, že tvoji nepriatelia nahádžu okolo teba val a obklúčia ťa a zovrú ťa zo všetkých strán a zrovnajú ťa so zemou i tvoje deti v tebe a nenechajú v tebe kameňa na kameni, **pretože si nepoznalo času svojho navštívenia.**“

Peter Vajda

Kázanie Božieho slova

*Káž slovo, pristupuj v pravý i nepravý čas,
karhaj, tresci, napomínaj s celou zhovievavosťou a s učením.
Lebo bude čas, keď neznesú zdravého učenia,
ale podľa vlastných žiadostí budú si hromadiť učiteľov,
lebo ich budú svrbieť uši, a odvrátia uši od pravdy a obrátia sa k bájkam.*

2. Timoteovi 4:2-4

Apoštol Pavol napomína Timotea, aby kázal Božie slovo. Pre mňa je kázanie tá najslávnejšia práca a aj písanie o kázaní je slávna téma preto, lebo Boh nariadil, aby skrze kázanie jeho slova muži a ženy boli spasení.

Kázanie je Bohom nariadená metóda, ktorou zjavuje samého seba. V dňoch, ktoré sú za nami, Boh k ľuďom hovoril skrze prorokov a osobným zjavením Pána Ježiša Krista, Božieho Syna, v tele (Židom 1:1). Čítame o tom záznam v Písmach.

V cirkvi Ježiša Krista učenie o prvotnosti kázania musí byť navždy zachované a dodržané. Je to kazateľova práca a je to cirkevné zborové dielo – ohlasovať skrze kázanie Pána Ježiša Krista. Všetko ostatné je voči tomuto druhoradé.

Úvaha o biblickom kazateľovi

(Dvanásť vecí o biblickom kazateľovi.)

Po prvé musí to byť muž. Zdôrazňujem, že to musí byť muž! V týchto dňoch mnohí dovoľujú dámam, aby kázali. To je ale v rozpore s Božím slovom. Nie je to preto, žeby ženy boli podradnejšie, ale je to preto, že v poriadku stvorenia Boh nariadil, že muž je hlavou ženy a hlavou manželky a Kristus je hlavou Cirkvi. Je predovšetkým vecou ženy rozoznať svoju biblickú úlohu a postavenie a byť poddanou tomuto Bohom danému princípu.

Nestačí ale, aby biblický kazateľ bol len muž. Musí to byť Boží muž – muž povolaný Bohom. Musí poznať niečo z Božej milosti vo svojom vlastnom živote. Musí byť viac, ako len vyznávač viery – musí byť príkladom života viery.

Po druhé. Biblický kazateľ musí poznať osobné povolanie kázať. V celom Písme to boli muži, ktorí boli povolávaní k tomuto dielu. Pozrieme sa len na niekoľko príkladov:

Boh poveril Izaiáša dielom kázania: „*A riekol: Id' a povieš tomuto ľudu: Počúť počujte, ale neporozumejte, i hľadieť hľadte, ale nepoznajte!*“ (Izaiáš 6:9). Aj Jeremiáš bol určený k tomuto dielu. Bol to Boh, ktorý ho vyformoval v lone matky, ktorý ho posvätil a ustanovil za proroka: „*Prv ako som ťa utvoril v lone matky, znal som ťa, a prv ako si vyšiel zo života, posvätil som ťa, za proroka národom som ťa dal.*“ (Jeremiáš 1:5). Rovnako aj veľkňaz v liste Židom nezobral svoju hodnosť a nepoctil sám seba.

V Ezechielovi 1:3 čítame: „*stalo sa zreteľne slovo Hospodinovo k Ezechielovi...*“ V Matúšovi 10 vo veršoch 1 až 7

Ježiš ustanovil apoštolov, aby vyšli a boli služobníkmi jeho evanjelia. Rovnako tak to bolo aj s apoštolom Pavlom: „*Ale keď sa zalúbilo Bohu, ktorý ma oddelil od života mojej matky a povolal svojou milosťou, zjaviť vo mne svojho Syna, aby som ho zvestoval medzi pohanmi, hneď som urobil tak, že som sa neporadil s telom a krvou.*“ (Galatským 1:15-16).

Po tretie. Všetci títo muži poznali osobné povolanie kázať. To bolo špecifické povolanie pre nich samých, ale toto subjektívne povolanie musí byť potvrdené objektívne tak, ako o tom čítame v Skutkoch apoštolov v kapitole 13. V Antiochii to bol zbor, ktorý oddelil Barnabáša a Saula pre službu preto, lebo zbor rozpoznal, že obaja boli k tomu povolaní Svätým Duchom.

Po štvrté. Biblický kazateľ musí kázať Krista. Téma jeho kázania musí byť Kristus. Biblický kazateľ musí byť vyučený Bohom viac, než len vyučený na teologickom seminári alebo knihami. Bolo by nerozumné úplne zamietnuť seminár alebo knihy, ale kazateľ potrebuje osobné vyučovanie Kristom samým.

Po piate. Musí mať prirodzené dary. Musí byť schopný komunikovať na verejnosti bez strachu a prijateľným spôsobom.

Po šieste. Musí mať duchovné dary. V 1. Korintským 1:5-7 čítame o tom, čo pokojne môžeme správne nazvať charizmatické dary na kázanie evanjelia. Pavol píše do Efezu a prosí, aby sa zaňho modlili, aby mal výrečnosť, schopnosť a smelosť v kázaní evanjelia (Efezským 6:19-20). Jeden anglický preklad (NIV) prekladá verš 19 nasledovne: ... *kedykoľvek otvorím svoje ústa, aby mi boli dané slová, aby som bez strachu dal na známosť tajomstvo evanjelia.*

Po siedme. Biblický kazateľ musí poznať niečo z toho, čo to znamená, že Božie slovo je horiace v jeho vlastnom srdci tak, ako to čítame v Jeremiášovi 20:9. Kázanie nesmie byť studené, ale musí vychádzať zo srdca, ktoré je rozohriate Svätým Duchom. Božie slovo horelo v Jeremiášovom srdci a on nemohol mlčať, musel ho prehlasovať. Apoštol Pavol píše, že by mu bolo beda, ak by nekázal evanjelium (1. Korintským 9:16). Pavol nielenže bol pod týmto beda, ak by nekázal evanjelium, ale on nemal na kázanie a prehlasovanie ani žiadnu inú tému – len evanjelium Ježiša Krista (1. Korintským 1:17).

Po ôsme. Kazateľ sa nesmie báť oživenia alebo animácie. V Ezechielovi 6:11 je veľmi zvláštne slovo: „*Takto hovori Pán Hospodin: Tleskni svojou rukou a dupni svojou nohou a povedz: Oj, beda, pre všetky tie špatné ohavnosti domu Izraelovho, lebo padnú, ktorý mečom, ktorý hladom a ktorý morom.*“ Tlesknutie rukami a dupnutie nohou malo byť vonkajším prejavom intenzity zvestovaného slova, ktoré horí v prorokovi.

Po deviate. Biblický kazateľ má kázať, a nie prednášať. Prednáška môže byť len obyčajné sprostredkovanie nejakých faktov. Kázanie je oveľa viac než to. Je to deklarácia Božích právd, ale zahrňuje v sebe aj osobnosť kazateľa.

Po desiate. Kazateľ má byť verný a usilovný vo svojej príprave kázania. Ak takým je, potom bude poznať Božiu pomoc a vedenie aj počas kázania. Keď je kazateľ verný a dôsledný vo svojej príprave, potom môže s pokojom a s dôverou vojsť na kazateľňu a veriť, že Boh, ktorý viedol jeho myšlienky pri príprave kázania, bude riadiť jeho myšlienky

a kontrolovať jazyk aj keď bude stáť na kazateľni.

Po jedenáste. Biblický kazateľ má očakávať bezprostrednosť v osvietení aj uprostred kázania. Ja narážam na isté obtiažnosti v tom, ako ja kážem. Teším sa z kázania, ale niekedy som veľmi pripútaný k svojim poznámkam, a tak strácam istú mieru tej bezprostrednosti, z ktorej sa normálne teším, a ktorú poznám. Kazateľ má očakávať známosť tohto bezprostredného vedenia Ducha a pri kázaní by mal prežiť niečo z nového pohľadu na pravdy, ktoré už predtým študoval.

Opravdivý biblický kazateľ obzvlášť túži po pomazaní a prítomnosti Svätého Ducha. Túži po tom pomazaní, ktoré prichádza uprostred kázania, po rozohriatí

srdca, aby uvidel Božiu slávu novým spôsobom.

Po dvanáste. Biblický kazateľ sa musí naučiť čakať na Boží čas, kým sa u neho prejaví požehnanie a pritom nemusí vôbec nikdy poznať rozsah svojej služby. Ako vták môže vypustiť zrno zo svojho zobáka a toto zrno (semeno) spadne na miesto, ktoré sa už nedá nájsť, ale aj napriek tomu z toho zrna môže niečo vyrásť. Takým je aj kazateľ, keď oznamuje Božie slovo. Toto slovo v moci Ducha môže byť prijaté do mysle a srdca poslucháča a kazateľ o tom nič ani nemusí a nebude vedieť, až kým sa sám nepostaví pred Boha. Sláva kázania je v tom, že Boh sa rozhodol a podujal skrze kazateľa uctiť si svoju pravdu.

Philip Slater

Biblické kázanie

Keď sme sa už pozreli na biblického kazateľa (*Solas* 24, jeseň 2014, str. 12), pozrieme sa aj na biblické kázanie ako také. Povieme si osem vecí o biblickom kázaní.

Na prvom mieste sa musíme opýtať: *Čo je kázanie?* Určite to nie je obyčajné prednášanie. Nie je to len rozprávanie a informácia o nejakej konkrétnej téme. Je to ohlasovanie, oznamovanie a proklamácia Božej správy ľuďom – mužom a ženám. Túto zodpovednosť ohlasovať, deklarovať Boha, má povolaný Boží muž – má ľuďom ukazovať na Božieho Baránka, ktorý sníma hriech sveta (Ján 1:29).

Po druhé. V biblickom kázaní sú celé Písma dobrou správou. Dokonca aj vtedy, keď sa to na prvé počutie zdá ako zlá správa. V konečnom dôsledku zlá správa je pohltená v dobrej. Je mnoho vecí v Písmach, ktoré sa na prvé pozretie zdajú ako zlá správa. Napr. ako zlá správa sa zdá to, keď Pána Ježiša Krista zajmú a pribijú na kríž.

V Božej suverenite ale to, čo sa zdalo byť zlou správou, sa stalo najlepšou a najväčšou správou, akú kedy tento svet počul. Boh nariadil, aby Kristus zomrel a Písma hovoria prečo zomrel. Zomrel preto, aby zachránil svoj ľud z ich hriechov (Matúš 1:21). Zomrel preto, aby preliat svoju vlastnú, drahú krv, aby hriešnici, ako ty a ja, mohli dôjsť k odpusteniu hriechov.

To všetko sa zdalo ako zlá správa. Ale dobrá správa, ktorú kazateľ má oznámiť, je: „Pohliadni na Ježiša Krista, uver v neho a budeš spasený, lebo on je Spasiteľ a iného niet.“ Tá dobrá správa je, že aj keď človek padol do hriechu

a stroskotal jeho život, je pre neho nádej, je pripravené spasenie, odpustenie hriechov, pokoj s Bohom a koniec všetkého toho je prebývanie v Božom kráľovstve.

Po tretie. Kázanie musí byť v bázni a strachu v tom zmysle, že to, čo je odovzdané Božím mužom, Božím služobníkom, je vdýchnuté Božím Duchom. Keď kazateľ prichádza k Písmam, neprichádza k obyčajnej knihe. Prichádza k záznamu, ktorý je Boží záznam, ktorý je vdýchnutý Božím Duchom cez Božích mužov. Preto s Písmami musíme zaobchádzať vážne.

Po štvrté. Biblický kazateľ sa nemá snažiť pritiahnúť pozornosť na seba samého. Pravý biblický Bohom povolaný kazateľ má mať túžbu jedného z tých, ktorí nás predišli. Má mať postoj ako Ján Krstiteľ: „Hľa, tu je Baránok Boží. Nenasledujte mňa, ale jeho. On musí rásť a ja sa musím umenšovať“ – má ukazovať na veľkého Krista.

Po piate. Nemá byť studeno akademické. Plne chápeme, že kázanie je aj pre myseľ, ale kázanie evanjelia má predovšetkým pohnúť srdcom. Zatiaľ čo myseľ musí byť informovaná, kázanie musí ísť ďalej, za hranice intelektu – musí v moci Ducha rozohriať ľudské srdcia.

Po šieste. Kázanie musí byť doktrínálne. Veľa kresťanov nechce počúvať doktrínálne kázanie. Chcú počuť len jednoduché kázanie typu: „Ježiš ťa miluje.“

Potrebuje učenie doktrín. Na príklade ukážem, čo týmto chcem povedať:

Lokomotívu nepoložíte na obyčajnú zem, lebo by sa zaborila do zeme, nefungovala by a nebola by k ničomu užitočná – bola by na nič. Potrebujeme pre ňu koľajnice, aby na nich mohla pevne stáť a pohybovať sa po nich. Doktríny pre biblické kázanie sú ako koľajnice pre lokomotívu. Kázanie potrebuje štruktúru doktrín, na ktorých je kázeň vybudovaná.

Podobné prirovnanie biblického kázania je prirovnanie k stavaniu budovy. Budova má základy, skelet (kostru, konštrukciu), ktoré sú nevyhnutné pre dobrú stavbu. Pokiaľ nemáme doktrinálnu štruktúru, z kázania vznikne len teologický chaos.

Po siedme. Umenie biblického kázania je kázať jednoducho, pútavo a s aplikáciou – s ilustráciou do života. Keď hovorím o živote, nemyslím tým na nejakú animáciu (aj keď aj to môže v kázaní mať svoje miesto), ale myslím na oživenie, ktoré pochádza od Boha samého.

Po ôsme. Kázanie má byť zrozumiteľné všetkým poslucháčom. Obzvlášť pri výkladovom kázaní (ak je to možné) štandard má byť zvolený tak, že je trochu málo (tesne) „nad myslou poslucháčov“, aby ich mysle boli prinútené rozmýšľať. Mysle majú byť držané v napätí, aby sa natiahli a uchopili novú pravdu.

Zvážili sme úlohu a vlastnosti biblického kazateľa a biblického kázania. Keď záverom zhrnieme niektoré stránky tejto biblickej služby, tak na prvom mies-

te musíme povedať, že musí byť úplne, totálne založená na Biblii. Obsah kázania musí byť v súlade s celými Písmami.

Pri kázaní si musíme byť plne vedomí Písiami, miest, ktoré sú podkladom kázania. Musíme si dať pozor a byť si vedomí toho, že Písma sú jeden celok – sú konzistentné samé v sebe. Krista musíme vidieť v celých Písmach. Starý zákon je plný Krista, preto musíme pamätať na význam a na dôležitosť starozmluvných písiem: „Nový zákon je skrytý v Starom a Starý zákon je zjavený v Novom.“ Musíme si dávať pozor na to, aby sme nevykladali Starý zákon bez použitia Nového zákona. Pritom celok Písiami je uzavretý. Nesmieme nič pridávať ku kánonu Písiami a ani z neho odoberať. K tomu nemáme žiadny mandát, žiadne právo – to je nám zakázané.

Kázanie musí byť kontextové. Každý verš Písma musí byť kázaný v jeho bezprostrednom kontexte. Dokonca je potrebné vidieť kontext verša ešte širšie, a to v rámci celých Písiami. Nesmieme zabudnúť, že Písma sebe samým neprotirečia. Je dôležité neprekryvať Písma svojimi myšlienkami plnými fantázie.

V biblickom kázaní je nevyhnutné mať rovnováhu a kázanie má mať ďaleký dopad. Musíme si dávať pozor, aby sme nemali koncentráciu len na jednu úzku časť Písiami na úkor iných častí. Kazateľ musí kázať široko ponad Písma. Harfa má mnoho strún a na každej jednej má byť brnknuté. Tak isto je to aj s kázaním.

Philip Slater

Posväť ich v svojej pravde! Tvoje slovo je pravda.

Ján 17:17

Poznávanie Božej slávy

Lebo je to Boh, ktorý povedal, aby sa zo tmy zaskvelo svetlo, ktorý sa zaskvel v našich srdciach na osvietenie známosti slávy Božej v tvári Ježiša Krista.

2. Korintským 4:6

Úvod

V 4. kapitole 2. listu Korintským vo veršoch 4-6 apoštol Pavol hovorí o *našom evanjeliu* alebo inými slovami o *našej správe*, o *našom poslanstve*. Ktoré evanjelium má na mysli, keď hovorí „naše evanjelium“? Je to nejaké iné evanjelium, ktoré oni kážu? Je to iné evanjelium ako evanjelium Ježiša Krista? Je to ich vlastné evanjelium? Vieme, že nie, lebo Pavol viackrát v Písme upozorňuje na to, že evanjelium, ktoré hlása, je evanjelium, ktoré neprijal od ľudí, ale prijal ho priamo od Boha (pozri napr. Galatským 1:11-17). Toto evanjelium Písmo opisuje aj ako evanjelium Božie, evanjelium Kristovo, evanjelium milosti, evanjelium pokoja, evanjelium slávy blahoslaveného Boha. Keď je to evanjelium Božie, tak vieme, že je to evanjelium (dobrá správa) o Bohu, ale zároveň je to evanjelium, ktorého zdrojom je Boh, ktoré vychádza od Boha, a ktoré Boh tu, na tomto svete, aj uskutočňuje.

Tí, ktorí sme uverili tomuto evanjeliu, vieme, že je to evanjelium o Božom Baránkovi. Vieme, že je to evanjelium o ukrižovanom a vzkriesenom Ježišovi Kristovi. Vieme, že je to evanjelium o zmŕtvychvstaní mŕtvych. Vo štvrtom verši apoštol Pavol nazýva toto evanjelium evanjeliom slávy Kristovej. Je to zvláštne vyjadrenie. Nie je to len evanjelium Kristovo, ale je to evanjelium slávy

Kristovej. Tak isto v tomto verši čítame, že Kristus je obrazom Boha. A to je to, čomu sa chceme v tomto článku venovať.

Boh riekol

V šiestom verši je zjavený dôležitý princíp, pričom tento verš pripomína niečo, čo súvisí so stvorením, o ktorom čítame hneď na začiatku Božieho slova: „*A Boh riekol: Nech je svetlo! A bolo svetlo. A Boh videl svetlo, že je dobré, a Boh oddelil svetlo od tmy.*“ (1. Mojžišova 1:3-4).

Boh, ktorému veríme, a o ktorom teraz rozjímame, je úžasný! On z ničoho vie tvoriť veci ako sú svetlo, Zem, Mesiac, Slnko, hviezdy, planéty a vôbec všetko, čo vo vesmíre existuje. Boh povedal: *Nech je!* a veci, ktoré pomenoval, a ktoré predtým neexistovali, sa stali skutočnosťou. On povedal: *Nech je svetlo!* – a svetlo, ktoré dotedy nebolo, začalo jestvovať.

Apoštol Pavol túto skutočnosť, že to bol Boh, ktorý povedal, aby sa z tmy zaskvelo svetlo, dáva do súvislosti s tým, že je to ten istý Boh, ktorý rovnako musel urobiť to, aby sa *On zaskvel v našich srdciach na osvietenie známosti slávy Božej v tvári Ježiša Krista*. Bol to vlastne Boh, ktorý spôsobil, že sa v našich srdciach zaskvelo evanjelium a je to povedané veľmi zvláštnym slovným spojením: *ktorý sa zaskvel v našich srdciach*. To je práca, ktorú Boh skrze Svätého Ducha koná v srdciach jednotlivcov.

Čo malo byť cieľom tohto osvietenia v našom srdci?

Cieľom je osvietenie známosti Božej slávy alebo slávy Boha, a ešte je tam doplnené: ...*v tvári Ježiša Krista*. Ako najpresnejšie rozumieť tomuto spojeniu (v *tvári Ježiša Krista*)? Pre vysvetlenie sa pozrieme, akým spôsobom Písmo používa slovo *tvár*.

Slovo *tvár* bežne vyvoláva predstavu fyzickej tváre človeka. Písmo ho ale používa ešte iným spôsobom:

Tvár v Písme môže znamenať povrch. Písmo hovorí o *tvári zeme*. Vtedy má na mysli povrch Zeme. Keď hovorí niekedy o všetkých živočíchoch, ktoré žijú *na Zemi*, tak použije výraz *na tvári zeme*. To nachádzame v 1. Mojžišovej 2:6.

Tvár človeka ako *tvár fyzická*, napríklad Kainova *tvár*. V 1. Mojžišovej 4:5 čítame, že Kainovi *opadla tvár* keď videl, že Boh nepohliadol na jeho obeť. To znamená *zachmúril sa a rozčúľil sa*.

Tvár môže znamenať aj *prítomnosť*. Keď Božie slovo hovorí *vidieť tvár nejakého človeka*, tak to niekedy znamená stretnúť sa s tým človekom, ktorému tá *tvár* patrí (pozri Skutky 20:25 – *nevidíte mojej tvári*). Napríklad v 2. Mojžišovej 10:28 faraón vraví Mojžišovi, aby odišiel od neho, lebo ak ešte uvidí jeho *tvár*, tak zahynie. To znamená, že ak sa mu Mojžiš ešte niekedy dostane do cesty, ak sa s Mojžišom ešte niekedy stretne, tak ho zabije.

V tomto význame (*prítomnosť*) aj Boh vzhľadom na svoju osobu používa slovo *tvár*. Napríklad v 2. Mojžišovej 33:14 Boh hovorí Mojžišovi: „*A riekol: Moja tvár pôjde pred tebou, a dám ti odpočinúť.*“ Čo to znamená „*moja tvár pôjde pred tebou*“? Určite nie nejaká

podobizeň, určite nie nejaký obraz, alebo nejaká soška Božej tváre, určite nie samotná fyzická Božia *tvár*. Tu *tvár* znamená, že ide o Božiu prítomnosť, Božiu moc, Božiu ochranu, Božie sprevádzanie.

A možno by sme ešte našli aj iný význam slova *tvár* použitý v Písme. Sumárne môžeme význam tohto slova charakterizovať nasledovne: *Tvár* znamená plne odhalená podstata a charakteristika osoby, či plné zjavenie charakteru, moci, vlastnosti atď., príslušnej osoby. Tak je to s týmto slovom vždy, keď sa o *tvári* hovorí v súvislosti s Bohom. Vedie nás k tomu aj nasledovný text: „*Lebo teraz vidíme v zrkadle, v záhade, ale potom tvárou v tvár; teraz poznávam z čiastky, ale potom poznám dokonale.*“ (1. Korinským 13:12). Vidieť Boha *tvárou v tvár* znamená poznať ho plne odhaleného, s jeho charakterom, s jeho vlastnosťami, s jeho podstatou a tak ho budeme poznať až potom po oslávení, keď budeme premenení. Teraz ho môžeme poznať len z čiastky.

Aj Jób, keď je v súžení, prorocky vyznáva, že raz sa toto všetko tu pomíne, jeho telo bude rozborené, ale on zo svojho nového tela, nebeského, vzkrieseného tela, uvidí Boha. To znamená, uvidí ho takého, aký je, uvidí ho do tváre. Toto by nám mohlo pomôcť chápať, výraz „*osvietenie známosti slávy Božej v tvári Ježiša Krista*“. To znamená v plnosti toho, kým Ježiš Kristus je, aká je jeho podstata, aké je jeho srdce, aká je jeho služba, aký je jeho život.

Čo praktické si môžeme zobrať z týchto dvoch veršov?

Jednak to, že musíme Bohu dôverovať, byť mu veľmi vďační za jeho milosť.

Lebo ak by on nezasvietil v našom srdci, tak by sme evanjeliu ani neuverili. Za to mu naozaj patrí všetka česť a sláva a celá naša vďaka.

Vieme, o čom evanjelium je, lebo sme počuli, čo sa udialo na kríži. Počuli a uverili sme, že Ježiš Kristus prišiel v tele na túto Zem. On, Boh, sa stal človekom, zobral na seba podobu ľudského tela a stal sa dokonca menším od anjelov (Židom 2:9), vzdal sa svojho majestátu (Filipským 2:7-8). Neprišiel nás odsúdiť, ale zachrániť. On, ktorý bol bez hriechu, dobrovoľne, z lásky k nám, zobral náš hriech na seba. Vy-niesol ho až na drevo kríža, trpel za nás a bol ukrižovaný. On, Boží Baránok, bol spravodlivý a trpel za nespravodlivých. Zobral ten trest, ktorý nám patrilo a celé to odsúdenie, ktoré nám raz malo byť vymerané za naše skutky. Zobral trest smrti preto, že odplata za hriech je smrť. Zomrel a bol pochovaný, ale na tretí deň ho Boh svojou mocou vzkriesil z mŕtvych. To všetko urobil z lásky k nám. Takto naplnil zákon za každého človeka, ktorý tomuto verí, pretože koniec (naplnenie) zákona je Kristus – na spravodlivosť každému veriacemu (Rímskym 10:4).

Keď tomuto veríme, a keď vieme čomu a komu sme uverili, potom celá naša vďaka a celá sláva patrí Bohu, lebo celú záchranu urobil sám Boh. Dokonca vieme, že keď by Boh nezasvietil v našom srdci, tak by sme evanjeliu ani neverili (Rímskym 10:16). Vieme, že spasenie je zo samotnej viery a viera z počutia a počutie skrze Božie slovo (Rímskym 10:17). Božie slovo, evanjelium, sme počuli, preto sme mu uverili. Chvála a vďaka Bohu!

Prečo potrebujeme poznať Božiu slávu?

Ďalšie, veľmi praktické poučenie, ktoré z týchto dvoch veršov vyplýva, je to, že poznanie slávy Božej prichádza cez poznanie evanjelia a vieru v evanjelium. Ak poznáme evanjelium Ježiša Krista a veríme mu, tak poznáme Božiu slávu. Poznať Božiu slávu je viac, než len získať rozumové poznanie o Božích vlastnostiach o tom, kto Boh je a aký je. Poznávať/poznať Božiu slávu pre nás, ktorí sme uverili evanjeliu, znamená stávať sa súčasťou Božej slávy, lebo tých, ktorých Boh ospravedlnil, tých aj oslávil. Boh veriacich v Ježiša Krista uviedol do svojej slávy. Zatiaľ len z čiastky, ale potom, keď znova príde, potom už v plnosti. Takže poznávať Božiu slávu znamená poznávať Boha a byť Bohom premieňaný zo slávy do slávy (2. Korintským 3:18). Preto potrebujeme vedieť, ako môžeme byť tohto účastní a ako môžeme Božiu slávu poznávať viac a viac.

Rast v známosti Božej slávy

Nielen že sme spoznali známost slávy Božej v tvári Ježiša Krista (2. Korintským 4:6), ale túto známost, toto poznanie, môžeme rozvíjať tým, že budeme viac a viac poznávať samotného Krista, jeho osobu, jeho život, jeho dielo.

Keď hovoríme o Božej sláve a o poznávaní Božej slávy, tak musíme spomenúť aj to, že Boh svoju slávu zjavuje ešte aj iným spôsobom. Zjavuje ju nie len veriacim (2. Korintským 4:6), ale aj celému svetu, všetkým ľuďom bez rozdielu: Boh zjavuje svoju slávu vo svojom stvorenom diele, vo svojom stvorenstve.

Keď sa zamyslíme vôbec nad tým, prečo Boh stvoril všetky tieto veci, a prečo stvoril nás samotných, tak je-

diná odpoveď, ktorú nachádzame je tá, že všetko stvoril na svoju slávu. Všetko stvoril, aby bol oslávený, aby ho jeho stvorenstvo oslavovalo: „*Hoden si, Pane a náš Bože, vziať slávu a česť a moc, lebo ty si stvoril všetky veci, a pre tvoju vôľu sú a boli stvorené.*“ (Zjavenie 4:11 a podobne tiež v Rímskym 1:18-25).

Každý jeden človek na tejto zemi, bez rozdielu, bez ohľadu na to, čomu verí, má možnosť prísť k poznaniu, že Boh, ktorý stvoril všetky tieto veci, existuje a všetko, čo je stvorené, pochádza od neho. A nie len to, ale v Písme čítame (Rímskym 1:18-23), že Boh činí každého jedného človeka bez výnimky zodpovedného za to, aby toto poznanie (túto známosť) prijal, a aby podľa neho konal. Čo to znamená, aby podľa neho konal? Aby ctí, vzdával slávu, oslavoval, uctieval Boha, ktorý toto všetko stvoril. Boh berie človeka na zodpovednosť takým spôsobom, že každý, kto toto nerobí, kto namiesto toho, aby uctieval Boha Stvoriteľa, uctieva obrazy stvorených vecí, to znamená, uctieva buď prírodu, buď samotného človeka, alebo ľudstvo ako také (humanizmus), je zodpovedný pred Bohom sám za seba. Všetka sláva patrí Bohu. Ak ju ale dáme človeku, obrazu, rytine alebo soche, tak to je modloslužba. Boh sa na to veľmi hnevá a za to prichádza Boží súd.

Dokonca aj neveriacich ľudí Boh činí zodpovedných za to, že majú Boha poznať ako Stvoriteľa. Prostriedok, ktorým majú k tomuto poznaniu prísť, je pozorovanie stvorenstva. Pretože po učiněných veciach, hovorí Boh (Rímskym 1:19-20), môžeme vidieť Božiu slávu. To znamená, jeho večnú moc a jeho božstvo. A ak to takto Boh chce aj od neveriacich ľudí,

teda od všetkých ľudí bez rozdielu, tak potom o čo viac od nás veriacich v neho. Je to preto, lebo my, veriaci v evanjelium Ježiša Krista, nielen že môžeme poznať Božiu slávu, Božiu moc, Božie božstvo skrze pozorovanie stvorenstva, ale môžeme ho poznať aj preto, že je to zjavené v Božom zapísanom slove (Písme) a to-muto slovu sme uverili.

Niektoré texty Písma, ktoré o tom hovoria

Každý jeden z nás dennodenne potrebujeme rozmýšľať nad tým, aký Boh je, aká je jeho moc, aké je jeho božstvo. Preto sa pozrime na niektoré texty Písma, ktoré hovoria o Božej moci a o jeho božstve. Predovšetkým je to celá prvá a druhá kapitola 1. knihy Mojžišovej. V nich je opísané ako všetko prišlo mocou Boha do existencie. Podobne tak hovorí aj Žalm 104 a tiež oznamuje aj to, že Boh nielenže všetko učinil, ale sa aj stará o svoje stvorenstvo a udržuje ho.

Jób hovorí takto o Bohu: „*Je múdreho srdca a premocný v sile. Kde kedy sa zatvrdil niekto proti nemu a mal pokoj?! On, ktorý prenáša vrchy, a nevedia, že ich podvracia vo svojom hneve; ktorý pohybuje zem z jej miesta, takže sa trasie, a jej stĺpy sa chvejú; ktorý keď zakáže slnku, nevyjde, a zapečatuje hviezdy; ktorý sám roztáhuje nebesia a šliape po výšinách mora; ktorý učinil Arktúra, Orion a Kuriatka i komory juhu; ktorý činí veľké veci nevyspytateľné a prepodivné a tak mnohé, že im nie je počtu.*“ (Job 9:4-10). Tiež kapitoly 10, 26, 28, 38, 39, 40 a 41.

„*A ty si, Pane, v počiatkoch založil zem, a dielom tvojich rúk sú nebesia. Ony zahynú, ale ty vždy trváš, a všetky zostarnú ako rúcho, a zvinieš ich ako plášť, ako rúcho, a budú zmenené. Ale ty*

si ten istý, a tvojim rokom nebude konca." (Židom 1:10-12). Nikdy nie je dost, aby sme rozjímali nad tým, že Boh je jediný skutočný živý Stvoriteľ, a že iba on jediný je večný a on jediný má nesmrteľnosť. Všetko ostatné bolo stvorené, celý vesmír, všetky úrovne nebies. Písmo niekedy hovorí o nebesiach v množnom čísle a myslí tým rôzne úrovne nebies hierarchicky uložené nad sebou. Hovorí o duchovných mocnostiach, hovorí o archanjeloch, cheruboch, anjeloch. Vidíme, že pre Boha nie je problém ani zťažko hovoriť o tom, že celý vesmír, ktorý poznáme, nad ktorým môžeme žasnúť, čo všetko sa v ňom nachádza, aké v ňom existujú úžasné sily a fyzikálne javy a svetlo, ktoré z neho prichádza, ale to všetko v porovnaní s Bohom je ako plášť, ktorý Boh raz zoberie do svojej ruky a ho zvinie. Zvinie ich a učiní úplne nové nebo a novú Zem.

To je moc, ktorú naša myseľ ťažko môže len vystihnúť, ale je dobré nad tým rozjímať, lebo vtedy naše srdce má z toho veľký úžitok, keď rozjímame nad Božími cestami, a keď rozjímame nad tým, aký Boh v skutočnosti je.

Boh je suverénny a zvrchovaný. „*Ale náš Boh je na nebesiach a činí všetko, čo chce.*" (Žalmy 115:3). „*Hospodin činí všetko, čo sa mu líbi, na nebi i na zemi, v mori a vo všetkých priepastiach*" (Žalmy 135:6). „*Viem, že všetko, čokoľvek činí Boh, bude trvať na veky: nedá sa nič k tomu pridať, ani sa nedá nič od toho odňať, a Boh to tak učinil preto, aby sa báli pred ním.*“, „*Ako nevieš, čo ktorá je cesta vetra, ako rastú kosti v živote tehotnej, tak ani neznáš diela Boha, ktorý činí všetko.*" (Kazateľ 3:14, 11:5). Verš 11:5 hovorí, že to, čo Boh činí, je také úžasné,

predivné, vysoké a nevystihnuteľné, že aj keď nám zjavuje veľmi veľa a dáva nám poznať aj o stvorenstve a my vieme, kam až sa dnes dostáva moderná veda, aj tak žasneme aká nevystihnuteľná je Božia múdrosť, Božia moc, Božia veľkosť, a Božia prozreteľnosť. Kam až sa dostáva astronómia, fyzika teoretická, rôzne vedy o Zemi, chémia, biológia, že dokonca poznáme ako je to s génmi, ako je to s bunkami. Dokonca už čo to vieme o tom, ako funguje mozog, ako funguje imunitný systém. To sú úžasné, nevystihnuteľné veci. Náš problém ale spočíva v tom, že slávu vzdávame človeku a nevzdávame ju Bohu. Že sme slepí, aby sme za tým uvideli Božie dielo a nie naše. Nech naše poznanie bude akokoľvek veľké a aj je, až rozum zastáva nad tým, že človek dokáže letieť na Mesiaci a poprechádzať sa po Mesiaci. Dokonca, že teraz sa pripravuje let na Mars, a že človek chce na Mesiaci bývať, že ho chce obývať. Kto vie, kam až sa to dostane. Kam až to Pán pustí a povolí. Ale cez to všetko, nech ešte aj 10-krát viac toľko toho poznáme o stvorenstve a poznáme radi, lebo sa môžeme z toho tešiť a vzdávať slávu Bohu a vidíme za tým Božiu slávu a nie ľudskú slávu, lebo tá uschne ako kvet trávy (Jakub 1:10; 1 Petra 1:24). Tak cez to všetko nám Boh dáva poznať, že ešte o ňom nevieme úplne všetko, a že jeho cesty sú veľmi vysoko nad našimi cestami. A že ho nemôžeme vystihnúť vo svojej mysli, vo svojom srdci preto, že je taký premúdry a taký veľký vo svojej sile.

„*A všetci obyvatelia zeme sú počítaní ako čo by nič, a podľa svojej vôle činí s voľkom nebies i s obyvateľmi zeme, a nie je nikoho, kto by ho uderil po ruke a povedal*

mu: *Čo to robíš?*" (Daniel 4:32). Toto je úžasný verš, ktorý veľmi zjavuje Božiu zvrchovanosť, Božiu moc.

Keď budeme rozjímať nad Božou mocou, nad jeho božstvom a nad Božím súdom a budeme im veriť tak, ako ich Boh zjavuje, tak neodvratne musíme dospieť k viere, že Boh je úplne slobodný vo svojej zvrchovanosti, že Boh činí úplne všetko, čo sa mu páči. Všetko činí podľa rady svojej vôle a že nie je nikoho, kto by mu mohol povedať, že to robí zle, že to robí nesprávne, že to je nedobré, alebo že to je nespravodlivé. Tieto verše o tom jasne hovoria. Navyše v Izaiášovi to Boh prehlasuje priamo sám o sebe: *„Takto hovorí Hospodín, tvoj vykupiteľ, a ten, ktorý ťa utvoril od života matky: Ja Hospodín činím všetko: sám rozprestieram nebesia, roztáhum zem zo svojej vlastnej moci“* (Izaiáš 44: 24). Podobne

aj v Izaiáš 45:7 a 46:10. Z Božej zvrchovanosti a z jeho moci vyplýva aj to, že je úplne spravodlivý.

Nikdy sa neodvracajme od toho, že Boh je úplne zvrchovaný, že slobodne činí úplne všetko, čo sa mu zaľúbi, a že nám zo svojej zvrchovanosti veľa zjavuje. Máme mu veriť a máme mu za to vzdávať úctu, vďaku a slávu.

Záverom ako povzbudenie pripomením, aby sme poznávali Božiu slávu preto, že poznávať Božiu slávu je nie len o nej vedieť, ale stávať sa jej účastný/á a byť premieňaný/á zo slávy do slávy. Preto poznávajme osobu Ježiša Krista, jeho život, skúmajme stvorenstvo a skúmajme texty v Božom slove, ktoré hovoria o Božej moci, o Božom súde, o Božej zvrchovanosti, o jeho sláve a o stvorení.

Peter Vajda

Môj Pán a môj Boh

A Tomáš odpovedal a riekol mu: Môj Pán a môj Boh!

A Ježiš mu povedal: Tomášu, uveril si, že si ma videl.

Blahoslavení sú, ktorí nevideli a uverili.

Ján 20:28-29

Tento príspevok/článok je inšpirovaný svedectvom a vyučovaním kazateľa Jesseho Pirschela z marca roku 1999. Opisujeme v ňom jeho skúsenosť s tým, ako zakolísal vo viere kvôli zvodu falošného učenia týkajúceho sa otázky božstva¹ Pána Ježiša Krista, akým zápasom prešiel, a ako ho Pán upevnil v pravdách Božieho slova v doktríne božstva Pána Ježiša. Jesse vo svojom svedectve hovorí o božstve Pána Ježiša Krista jednoduchým výkladovým spôsobom na pozadí svojej osobnej skúsenosti v konfrontácii s nebiblickým názorom na Pána Ježiša ako jedného zo stvorených anjelských bytostí. Pre väčšiu a lepšiu zrozumiteľnosť sme považovali za užitočné doplniť jeho výklad Božím menom tak, ako je uvedené/zapísané v hebrejských textoch. Tieto doplnujúce poznámky redakcie sú uvedené v hranatých zátvorkách.

1. časť

Jesse začína svoje svedectvo takto:

Budem hovoriť o božstve Ježiša Krista z Nazareta a o tom, čo všetko jeho božstvo pre človeka znamená. Tiež o tom, čo to predovšetkým znamená pre nás, veriacich v neho. Je potrebné, aby sme o ňom čo najviac vedeli a poznali ho, a tým ho čo najviac milovali a uctievali. Ale prečo je to také dôležité a prečo sa zaoberáme božstvom Ježiša Krista z Nazareta? Božstvo Ježiša Krista je jedna z mojich obľúbených tém Biblie. Porozprávam vám, prečo tomu tak je. Je to môj osobný príbeh a predkladám vám ho, ako moje svedectvo.

Ono to celé začalo takto. Bol som obráteným (kresťanom) asi tak päť mesiacov. Bol som veľmi šťastný a vzrušený z toho, že mi boli odpustené hriechy. Lúbil som Boha celým svojím srdcom, ale o Biblii som vedel ešte veľmi málo. Veril

som, že tu bol Ježiš, a že zomrel na kríži aj za moje hriechy, ale o ňom a jeho božstve som toho ešte veľa nevedel. V tomto období som začal navštevovať biblickú školu. Keď som bol už v druhom semestri a v štúdiu sme mali krátku pauzu, prihodilo sa mi nasledovné. V jednu sobotu skoro ráno niekto búchal na moje dvere. Vonku stáli dvaja veľmi pekne oblečení a príjemne vyzerajúci ľudia. Bol to taký najsladší pár, aký sa vidí málokedy, ale vtedy som málo vedel o tom, že sú to vlastne nepriatelia evanjelia. Opýtali sa ma: „Nechcel by si vedieť, ako mať raj na zemi?“ Povedal som: „Iste, prečo nie?!“ Pretože som bol ešte mladým veriacim (mladým vo viere) a bol som práve druhý semester na biblickej škole, tak som si myslel, že viac-menej už viem všetko. Myslel som si, že poznám Bibliu, a že na všetko mám odpoveď, a tak som hneď

tam na nich vytiahol dva verše: „Na počiatku bolo Slovo a to Slovo bolo u Boha a Boh bol to Slovo. A to Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami.“ Myslel som si, že to na nich bude stačiť a tiež to, že proti tomu nemôžu nič namietat' a priamo tam, na prahu mojich dverí, sa obrátia.

Oni mi však namiesto toho dali dlhú odpoveď o tom, že v gréckom texte sa na tomto mieste píše, že to je boh s malým „b“. Povedal som im: „Dobre, mám iný verš.“ a zacitoval som im: „Ja a Otec sme jedno.“ Odpovedali mi: „Áno, to je pravda“, a potom pokračovali: „Otče, urob ich jedno, týchto učeníkov, tak, ako sme jedno ja a ty.“ To mi zacitovali z Jána sedemnásťtej kapitoly a opýtali sa ma: „Tak teda všetci učeníci sú bohovia?“ Pomyslel som si: „Dobre, musí existovať nejaký tretí verš.“ Náš rozhovor pokračoval takýmto štýlom ďalej, ale keď sme v to ráno skončili, už som bol v podstate presvedčený, že Ježiš nie je Boh. Títo ľudia ma rozkývali a spochybnili moju vieru.

Keď prestávka v štúdiu skončila, vrátil som sa naspäť na biblickú školu, ale sám v sebe som rozmýšľal: „Prečo by som mal na tejto škole mrhať svoj čas? Ak Ježiš nie je Boh, tak potom je všetko inak, než ako tomu verím.“ Spomínam si, ako som sa po tejto udalosti modlil: „Pane, kto teda je Ježiš? Ukáž mi to v tvojom slove, v Biblii. Chcem, aby si mi to ukázal.“ A práve v ten istý týždeň sme dostali možnosť prihlásiť sa na štúdium kristológie. To je študijný predmet týkajúci sa božstva Ježiša Krista.

Jesse potom plynule prechádza vo svojom svedectve do výkladového vyučovania, v ktorom poukazuje z Písma na

to, že Ježiš Kristus má božskú podstatu/prirodzenosť, je božského bytia. Pokračuje takto: *Skôr, než si prejdeme texty Písma o božstve Pána Ježiša Krista, dám vám moju odpoveď na otázku „Kto je Ježiš Kristus?“ – Ježiš Kristus z Nazareta je Boh.*

Tento výrok, táto Jesseho odpoveď, je biblicky pravdivá, stručná a výstižná. Považujeme za užitočné na tomto mieste ju trochu rozvinúť a uviesť ako presne ju máme vo svetle biblického učenia chápať. Výpoveď „Ježiš Kristus je Boh“ vyjadruje, že Ježiš Kristus je rovnako božskej podstaty/prirodzenosti, ako je božskej podstaty/prirodzenosti Boh Otec. V tomto sú si úplne rovní, identickí, ich bytie je rovnakej podstaty. Pre túto príčinu Písmo označuje Ježiša ako Boha. Zároveň nám však Písmo odкрýva aj to, že medzi Ježišom Kristom a jeho Otcom existuje vzťah Syna a Otca. To je veľmi dôležité. Tým je ukázané nielen to, že Syn sa vo všetkom podriaďuje Otcovi, ale aj to, že božstvo Syna je odvodené od božstva Otca. Jeho božstvo má pôvod v božstve Otca. Otec splodil Syna ešte vo večnosti. Splodil, ale nie stvoril – a to je rozdiel. Splodiť a stvoriť sú dve rozdielne veci. Boží Syn nie je stvorený – je splodený. On je večným Synom svojho Otca, je ním a zostáva ním od vekov na veky. Vzťah Syna a Otca je podobný ako vzťah syna a otca, ktorý poznáme zo svojej ľudskej skúsenosti. Otec dáva pôvod svojmu synovi. Syn má svoje „človečenstvo“ zo svojho otca skrze splodenie. Potiaľto táto podobnosť platí, ale neplatí za touto hranicou. Písmo túto analógiu syna a otca používa na vysvetlenie vzťahu Syna a Otca, pretože ak máme pochopiť Boha v jeho bytí a vzťah Boha Syna a Boha Otca, tak potrebujeme po-

chopiť niečo, čo sa vymyká našej bežnej skúsenosti a logike, a analógia vzťahu pozemského syna a pozemského otca je v tomto prípade veľmi nápomocná.

Jesseho svedectvo a vyučovanie pokračuje nasledovne: Mnoho náboženstiev vôbec neverí, že Ježiš je božskej podstaty, že je nestvorený Boží Syn. Moslimovia robia z Ježiša človeka, proroka, jedného z mnohých. Jehovovi svedkovia tvrdia, že Ježiš Kristus je Boží syn, ale nie je božskej prirodzenosti (podstaty), je len jeden z anjelov, teda je Bohom stvorený. Aj Mormóni veria v Ježiša, ale to nie je ten istý Ježiš, v ktorého veríme podľa Písma my kresťania. Len preto, že niečo alebo niekto nesie to isté meno, to meno z neho ešte nerobí osobu tej istej identity či podstaty.

Jediný spôsob, ako skutočne poznať Ježiša Krista z Nazareta, je veriť tomu, čo o ňom prehlasuje Biblia. A to preto, že nič iné nepomôže, nič iné k poznaniu a pochopeniu osoby Ježiša Krista nie je dostatočne dobré. Nemôžeme si vytvárať naše vlastné predstavy o tom, kto by Ježiš mal byť, ale musíme prijať to, čo o ňom hovorí Biblia. Ježiš má božskú prirodzenosť. Ak Ježiš nie je božskej podstaty, ale je len stvorená bytosť (teda napríklad jeden z anjelov), potom jeho smrť na kríži nemá žiaden zmysel, jeho obeť je zbytočná, je nezmyselná. Podľa Písma len obeť Božieho Syna, ktorý sa stal človekom, môže vykúpiť z hriechov a vín. Ak veríme v iného Krista než v Ježiša Krista, ktorý je Božím Synom, ktorý sa stal človekom, aby na kríž vyniesol naše hriechy a vzal náš trest za hriech, nemôžeme byť zachránení.

Prejdeme si niektoré biblické texty hovoriace o božstve Ježiša Krista. Začne-

me Listom Rímskym desiatou kapitolou a veršom 9: „*Lebo keď vyznáš Pána Ježiša svojimi ústami a uveríš vo svojom srdci, že ho Boh vzkriesil z mŕtvych, budeš spasený. Lebo srdcom sa verí na spravodlivosť, a ústami sa vyznáva na spasenie. Lebo Písmo hovorí: Nikto, kto verí v neho, nebude zahnaný. Lebo nieto rozdielu medzi Židom a Grékom, lebo ten istý Pán je Pánom všetkých, bohatý naproti všetkým, ktorí ho vyzývajú. Lebo každý, kto bude vyzývať meno Pánovo, bude spasený.*“

(Rímskym 10:9-13). To je veľmi známy verš pravdepodobne každému jednému z nás. Pavol sa tu snaží byť takým jednoduchým, akým len k Rímskym môže byť. Hovorí im: „Počuj, len jednoducho vyznaj svojimi ústami a uver vo svojom srdci, že Ježiš je Pán, a budeš spasený.“ Niet žiadnej diskusie o tom, o kom tu Pavol hovorí. Hovorí, že máme veriť v Ježiša Krista a verš 9 hovorí veľmi jasne, že máme veriť v Pána Ježiša. V tomto istom kontexte a v tomto istom duchu pokračuje verš 13, ktorý hovorí: „*Lebo každý, kto bude vyzývať meno Pánovo, bude spasený.*“ A tak o čo tu teda ide? Argument používaný zo strany kultov a hlavne Jehovových svedkov je, že Ježiš je boh s malým „b“, ale že Boh s veľkým „B“ je Jehova. Argumentujú (tvrdia), že Jehova je zvláštne meno dané v Starom zákone len Bohu Otcovi, žiadnemu inému bohu. Jehova je ten Boh s veľkým „B“ a on je ten jeden jediný Boh (jediná osoba), ktorému sa aj budeme zodpovedať, a nie nikomu inému.

Ukážeme, že podstata je taká, že aj Ježiš Kristus je Jehova. Je rovnako Bohom (božskej podstaty), ako je Bohom Boh, o ktorom hovorí Starý zákon. Pavol v Rímskym 10:13 hovorí: „Vyznaj Pána

Ježiša“ a „ktokoľvek bude vzývať (volať na) meno Pánovo, bude zachránený.“ Všimnime si, že verš 13 je priama citácia z knihy Joel 2:32 „*A stane sa, že každý, kto bude vzývať meno Hospodinovo, unikne...*“ Pavol teda cituje text z knihy Joel. Jediné meno, ktoré sa v Starom zákone používa pre Boha, je meno Jehova [JHVH]. A to je to meno, kvôli ktorému sú Jehovovi svedkovia takí znepokojení. [Toto meno „JHVH“, ktoré čítame: Jehova alebo Jahve, slovenské a české preklady nahrádzujú slovom/menom „Hospodin“. V anglickom preklade sa používa slovo Lord – *poznámka prekladateľa*. Pozri tiež články o Božom mene v Solas číslo 13, zima 2011 – *poznámka redakcie*.]

Takže Joel 2:32 hovorí: „*A stane sa, že každý, kto bude vzývať meno Jehova (Jahve), bude zachránený.*“ A Pavol v Rímskym 10 hovorí „*Ktokoľvek bude vzývať meno Pána Ježiša, bude zachránený.*“ Pavol tým hovorí, že Pán Ježiš má bytie a meno Jehovu z večnosti. Jeho podstata a meno je Jehova [JHVH].

Ježiš Kristus je Pán a jediný spôsob, ako byť zachránený, je volať na tohto Ježiša, lebo podstata Ježiša Krista z Nazareta je tá istá ako podstata Jahveho. Môže teda niekto veriť, že Ježiš nie je Boh (nie je božskej podstaty) a pritom byť zachránený, keď Biblia hovorí, že Ježiš je Boh? Oni to odmietajú a hovoria: „Nie, Ježiš nie je Boh, nie je Jehova.“

Myslím, že Rímskym 10 hovorí dosť jasne, že nemôžeš byť zachránený, keď neveríš, že Ježiš je Boh. Môžeš mať nejaké nevedomosti a nejasnosti, ale hneď ako ti Pán ukáže (odkryje, zjavi) svoje Písma, musíš prijať vierou, uveriť a veriť, že Ježiš Kristus z Nazareta je Boží Syn – je Boh.

V knihe Zjavenie je Pán Ježiš Kristus opísaný ako „prvý a posledný“: „*A keď som ho uvidel, padol som k jeho nohám ako mŕtvy, a položil na mňa svoju pravú ruku a povedal mi: Neboj sa! Ja som prvý a posledný*“ (Zjavenie 1:17). Titul „prvý a posledný“ je jasným poukazom na božstvo Pána Ježiša. Týmto titulom je v Starej zmluve opísané božstvo Boha Otca (Izaiáš 44:6 – „*Ja som prvý a ja som i posledný*“). Ján ďalej počuje: „*a ten Živý. A bol som mŕtvy, ale hľa, som živý na veky vekov...*“ (Zjavenie 1:18). Kto o sebe hovorí že bol mŕtvy? Zomrel Boh Otec? Nie, nikdy! Jedna jediná voľba, ktorá zostáva je: To je Ježiš Kristus z Nazareta. Tu v Zjavení čítame, že Ježiš Kristus robí všetky tieto prehlásenia (*ja som prvý aj posledný, ja som večný*) o sebe. A on aj je prvý aj posledný – spolu s Bohom Otcom tak, ako to prehlasuje aj v Jánovi 10:30 „*Ja a Otec sme jedno.*“

Ale Jehovovi svedkovia vám aj napriek tomu budú znova a znova opakovať, že Ježiš Kristus je stvorená bytosť: „*Áno, on je veľký, je väčší ako ty a ja, je väčší ako anjeli, ale bol len stvorený. Je to najlepšie zo stvorení.*“ Nuž, ale to nie je to, čo čítame v Zjavení. On o sebe hovorí: „*Ja som Alfa aj Omega*“ – teda večný.

Na konci knihy Zjavenie je toto isté prehlásenie urobené znova: „*Ja som Alfa i Omega, počiatok i koniec, prvý i posledný.*“ (Zjavenie 22:13). Kto je zaslúbený, že príde znova a koho príchod očakáva spasený ľud? Očakáva Ježiša Krista! V Zjavení 22 o tom čítame od verša 12 až po verš 16. V týchto veršoch sa hovoriaci identifikuje ako Ježiš Kristus a Duch a nevesta hovorí: „*Príd!*“ (Zjavenie 22:17).

2. časť

Blahoslavení sú, ktorí nevideli a uverili

V ďalšom sa viac zamerajme na vyznanie apoštolov, učeníkov a postoj ranej cirkvi k božstvu Ježiša Krista.

V evanjeliu podľa Jána sa dozvedáme: „Ale Tomáš, jeden z dvanástich, zvaný Didymus, nebol s nimi, keď prišiel Ježiš. A tak mu hovorili tí druhí učenici: Videli sme Pána. Ale on im povedal: Ak neuvidím bodnutia hrebov na jeho rukách a nepoložím svojho prstu na miesta, bodnuté od hrebov, a nepoložím svojej ruky na jeho bok, neuverím.“ (Ján 20:24-25). Všetci učenici v prvý deň vzkriesenia videli Pána Ježiša Krista. Všetci okrem Tomáša, ktorý vtedy s nimi nebol, ale kvôli svojmu prehláseniu z verša 25 vošiel do histórie ako „neveriaci Tomáš“. Pán Ježiš k svojim učeníkom prišiel znova po ôsmych dňoch a vtedy už bol s nimi aj Tomáš (verš 26). Vo veršoch 26-29 v skutočnosti môžeme vidieť Kristov postoj k jeho deťom. Tomáš pochyboval, ale Kristus ho ani neprevalcoval, ani sa pred ním neskryl, ani mu nepovedal niečo ako: „Preto, že máš nedostatok viery, tak na teba dopustím nejaké utrpenie“, ale sa svojim učeníkom znova ukázal a povedal im: „Pokoj vám!“ (verš 26). Majte pokoj, nebuďte frustrovaní, ani pod tlakom, a obrátil sa na Tomáša so slovami: „A potom povedal Tomášovi: Daj sem svoj prst a pozri moje ruky a daj svoju ruku a polož na môj bok a nebuď neveriaci, ale veriaci!“ (verš 27).

Týmito slovami akoby mu bol povedal: „Tomáš, ak sa ma naozaj potrebuješ dotknúť, tak sa na mňa pozri a dotkni sa ma – keď to chceš, môžeš to urobiť.“ Ako na Pánov prístup reagoval Tomáš?

Tomáš odpovedal a riekol: „**Môj Pán a môj Boh.**“ Zastavil ho Pán Ježiš v tomto vyznaní a opravil ho v zmysle: „Nie, Tomáš, ja som len boh s malým „b“, ale existuje iný, a to je Boh s veľkým „B“? Alebo mu Ježiš povedal: „Nie Tomáš, ja som len Boží syn a som len jeden z anjelov“? Všimnite si, čo Tomášovi povedal: „... Tomášu, uveril si, že si ma videl...“ (verš 29). Čo Tomáš videl? Čomu Tomáš uveril? Tomáš vidí Krista a hovorí: „Teraz už verím, že ty si môj Pán a ty si môj Boh.“ Pán Ježiš prijal Tomášovo vyznanie: „A Ježiš mu povedal: Tomášu, uveril si, že si ma videl. **Blahoslavení sú, ktorí nevideli a uverili.**“ (verš 29). Pán vôbec nepokarhal Tomáša, ale práve naopak, prijíma to, čo mu Tomáš hovorí a dokonca ešte viac požehná tých, ktorí v neho uveria, aj keď svojimi očami nevidia to, čo videl Tomáš.

V 1. liste Timoteovi čítame: „A vyznane veľké je tajomstvo pobožnosti: Boh zjavený v tele, ospravedlnený v Duchu, zjavený anjelom, kázaný pohanom, uverené mu na svete, hore vzatý v sláve.“ (1. Timoteovi 3:16). To je celkom jednoduché, najmä keď tento verš porovnáme s Ján 1:1 a 14 – Boh sa stal telom a tým Bohom v tele je Ježiš Kristus. Záver: Ježiš Kristus je Boh.

List Židom učí, že: Boh Otec hovorí o svojom Synovi: „... Tvoj trón, ó, Bože, na vek veku, a berla tvojho kráľovstva berlou priamosti... Preto ťa pomazal, ó, Bože, tvoj Boh...“ (Židom 1:8-9). Syn je rovnako Bohom ako je Otec Boh v zmysle podstaty jeho bytia (jestvovania, existencie). Autor listu Židom v týchto

veršoch hovorí aj o anjeloch a tieto verše vlastne popierajú tvrdenie, že Ježiš by bol najvyšší druh anjela. Vo veršoch 6 a 7 hovorí o anjeloch, ale vo verši 8 čítame, že o Synovi hovorí tak, že ho oddeľuje od anjelov (pozri tiež Židom 1:13). O Synovi hovorí niečo úplne odlišné ako o anjeloch.

Verš Kolosenským 1:15, ktorý hovorí o Ježišovi Kristovi, že je „*prvorodený všetkého stvorenstva*“, Jehovovi svedkovia používajú k tomu, aby dokázali svoje tvrdenie, že Ježiš je stvorený, a teda nemá božské bytie. Ich postup vlastne len ukazuje to, ako veľmi môžu byť zneužitie niektoré verše. Vo verši 15 čítame nasledovné slová: „*prvorodený všetkého stvorenstva*.“ Oni na to hovoria: „Vidíš, on je prvý medzi všetkým stvorením. Teda je prvorodený, a to znamená, že je stvorený ako prvý!“ A aby svoje tvrdenie posilnili, ďalej ti povedia: „Ukážeme ti iný verš, ktorý hovorí, že Ježiš je prvorodený“ a zacitujú verš Matúš 1:25, v ktorom sa uvádza, že Ježiš bol prvorodený Márie. A ty tam potom sedíš a plačeš: „Ó, nie! Veď Ježiš nie je Boh!“ Oni však úplne zneužívajú túto pasáž z listu Kolosenským. Prvorodený neznamena vždy: *narodený prvý*. Prvorodený v Písme niekedy znamená aj *dominantný, prvotný*. Ten dominantný, ten, na ktorého sa máme pozerat', ten, ktorý je nad všetkým. Ukážeme si to z 1. Mojžišovej z kapitoly 41.

„*A Jozef nazval meno prvorodeného Manasses...*“ (1. Mojžišova 41:51). Takže, aké meno dostal prvorodený? Odpoveď: Manasses. Bol to Manasses, ktorý sa Jozefovi narodil prvý. „*Meno druhého nazval Efraim...*“ (verš 52). Jozefov syn, ktorý sa narodil druhý, dostal meno

Efraim. Jozef mal dvoch synov: Prvorodený (prvý v poradí narodenia) je Manasses, druhorodený (druhý v poradí narodenia) je Efraim. Zatiaľ je to veľmi jednoduché. Teraz si ale prečítajme nasledovný verš: „...*lebo som Izraelovi Otcom a Efraim je môj prvorodený.*“ (Jeremiáš 31:9). No, ale podľa poradia v akom sa Jozefovi synovia narodili, prvý sa narodil Manasses. Boh Manasses neprehliadol. Manasses len nebol v Božích očiach jeho prvorodený ako vyvolený, ako prvotný, ako ten, ktorému patrí prvé miesto. Manasses nebol ten, ktorého Boh chcel urobiť dominantným v národe Izrael, ale bol ním Efraim. Preto je v Jeremiášovi prvorodeným označený Efraim. Vidíme, že prvorodený určite neznamena doslovne prvorodený – neznamena doslovne: narodený prvý, lebo Efraim sa nenarodil ako prvý.

Vráťme sa naspäť a všimnime si, či predchádzajúce vysvetlenie významu slova *prvorodený* zapadá do kontextu citovaného textu z Kolosenským prvej kapitoly. Čítajme túto pasáž tak, že vo verši 15 slovo *prvorodený* nahradíme slovom *dominantný (prvotný)*. Zistujeme, že všetko to, čo hovorí list Kolosenským je, že On (Ježiš Kristus) je ten dominantný nad stvorením, je ten prvotný nad Cirkvou, On je ten jeden, na ktorého sa Boh pozerá pred všetkým a všetkými.

Spomínaní ľudia, ak sa niekedy dostanete do diskusie s nimi, vás privedú aj do ďalších textov. Jeden z nich môže byť aj nasledovný: „*Hospodin [Jehova] si ma nadobudol za počiatok svojej cesty, pred všetkými svojimi skutkami, pred všetkými časy. Ustanovená som od veku, od počiatku, prv ako bola zem.*“ (Príslovia 8:22-23). Oni povedia: „Pozri, to je Ježiš.“

A čítajú ďalej tento text: „*keď ešte nebolo priepastí, bola som splodená, keď ešte neboli pramene zatážené vodami, prv ako boli vrchy zapustené do základov.*“ (verš 24). A pokračujú v texte ďalej: „*a bola som pri ňom dielovedúcim a bola som všelijako jeho rozkošou deň ako deň hrajúc sa pred ním každého času*“ (verš 30). Potom povedia: „Pozri, Ježiš bol s Bohom pri stvorení. On bol priamo tam, pri ňom, ako taký pomocník Boha. Ale Ježiš bol stvorený a takýmto spôsobom bol svet stvorený cez Ježiša – ako pomocníka, ale pritom aj sám Ježiš je stvorený.“

Títo ľudia nenávidia kontext preto, že by zruinoval celú ich argumentáciu. Preto vám ani túto ôsmu kapitolu nečítajú celú a od začiatku. Pozrieme sa teraz na kapitolu 8 od začiatku, aby sme porozumeli kontextu, o čom je celý jej text. „*Či azda múdrosť nevolá a umnosť nevydáva svojho hlasu? Na vrchu vysokých miest, pri ceste, na rozcestí stojí*“ (verše 1 a 2). Prvý verš dáva kontext toho, o čom sa vlastne v tejto kapitole hovorí. Podstatou kapitoly 8 v Prísloviach je múdrosť. Stvorená múdrosť od Boha. Múdrosť je *ona!* Všimnime si, že to je *ona*, nie *On*. Opýtajte sa toho kto vám takto argumentuje: „Ty veríš v ženského Mesiáša?“ On ti odpovie: „Samozrejme že nie!“ Tu sa však hovorí o múdrosti ako o žene. Nedajme sa takýmto zviest', zmiast', lebo oni vytrhávajú verše z kontextu.

Uzavríme štúdium otázky božstva Ježiša Krista ešte jednou pasážou z listu Filipským: „*Lebo nech je také zmyšľanie vo vás, aké bolo aj v Kristu Ježišovi*“ (Filipským 2:5). Pripojíme k nemu aj verš 6: „*ktorý súc v podobe Boha nepovažoval toho za lúpež byť rovný Bohu*“ Pavol tu hovorí: „Ježiš je vo svojej samotnej

podobe Bohom, je božskej podstaty (bytia). Keď Ježiša pokladáme za rovného s Bohom, tak tým Boha neokrádame o nič preto, lebo Ježiš Kristus je Boh vo svojej podstate.“ Verš 7 vysvetľuje všetky možné problémy, ktoré by z tohto miesta (a aj iných) o jeho božstve mohli vzniknúť. Tento verš hovorí: „*ale sám seba zmaril prijímúc podobu sluhu a stal sa podobný ľuďom.*“ Ježiš Kristus nechal všetku svoju autoritu a moc v rukách Otca, aby Otec s ním naložil, ako sám uzná. Ježiš Kristus sa stal človekom, ale nikdy neprestal byť Bohom. On sám seba učinil ničím a dobrovoľne závisel na Otcovi. Nikto od neho nezobral jeho autoritu. On sa jej vzdal dobrovoľne sám od seba. Táto pasáž končí veršami 10 a 11: „*aby sa v mene Ježiša sklonilo každé koleno bytostí ponebeských a pozemských i podzemských, a každý jazyk aby vyznal, že Ježiš Kristus je Pánom, na slávu Boha Otca.*“ Klaniame sa Pánovi Ježišovi Kristovi a pritom vieme, že sa neklaniame ničomu a nikomu inému iba samotnému Bohu. Neklaniame sa ani anjelom (Zjavenie 19:10 a tiež 22:8-9). Klaniame sa Ježišovi Kristovi a svojim jazykom vyznávame, že „Ježiš je Pán“.

Odkiaľ berie Pavol tento princíp opísaný v liste Filipským 2:5-11? Berie ho z knihy proroka Izaiáša. Najprv si všimnime verš 18, aby sme vedeli, kto tu hovorí: „*Lebo takto hovorí Hospodin [Jehova]...*“ (Izaiáš 45:18). Hovorí Jahve a pokračuje: „*Prisahal som sám na seba, slovo vyšlo z úst spravodlivosti, ktoré sa nevráti späť, že sa mne skloní každé koleno, že na mňa bude prisahať každý jazyk.*“ (verš 23).

Tu, v Izaiášovi je uvedený ten istý princíp, o ktorom hovorí Pavol v liste

Filipským. Jehova, Boh, v Izaiášovi hovorí „... že sa mne skloní každé koleno, že na mňa bude prisahať každý jazyk.“ A vo Filipským 2 čítame: „aby sa v mene Ježiša sklonilo každé koleno... a každý jazyk aby vyznal, že Ježiš Kristus je Pánom...“

Nemajme žiadne pochybnosti o tom, že Ježiš Kristus je Bohom v zmysle jeho bytia a podstaty. Je to tak preto, lebo je Božím Synom. Táto skutočnosť, že Ježiš Kristus je Boh, je neoddeliteľná od kresťanskej viery. Nie je to predmet vyjednávania. Sú niektoré rozdielne veci (učenia, chápania), napriek ktorým môžeme mať spoločnosť s inými veriacimi. Ak niekto napríklad neverí, že existuje vytrhnutie Cirkvi, ale verí, že Ježiš Kristus je Boh a Pán, a že jeho obeť je dostatočná na spasenie, tak potom sme stále bratia v Kristovi. Ale ak mi nejaký človek tvrdí, že Ježiš Kristus nie je Boh a nikdy sa nepoddá myšlienke a neprijme, že Ježiš Kristus je Boh, potom tento človek aj napriek tomu, ak ho vyznáva ako Pána, tak vyznáva iného Krista a nie Ježiša Krista Božieho Syna. Takýto človek nevyznáva toho Krista, o ktorom sa píše v Biblii, a s takým nie sme duchovní bratia. Ježiš Kristus je Boží Syn, rovnakej božskej podstaty (prirodzenosti) ako Boh Otec – toto je jeden zo základov, fundamentov biblickej kresťanskej viery, preto z tohto nemôžeme nijako ustúpiť, alebo urobiť akýkoľvek kompromis, lebo Písma jasne ukazujú, že Ježiš Kristus je Boh.

Dovoľte mi ku svedectvu a skúsenosti kazateľa Pirschela pridať aj moju osobnú skúsenosť. Pred nejakým časom som bol na služobnej ceste na Kanárskych ostrovoch. Samotný pobyt na tomto nádhernom súostroví bol pre mňa veľmi vzrušujúci a exotický, preto

nie je prekvapujúce, že skoro ráno, ešte pred raňajkami a zahájením konferenčného dňa, som nadšene vyskočil z postele a utekal na pláž, aby som sa stihol okúpať skôr ako začnú prednášky, na ktorých som nechcel chýbať. Cestou z hotela na pláž som na rohu ulice stretol jednu pani. Ulice boli takto zavčasu rána ľudoprázdne – stála tam len ona a ja. V ruke držala bibliu. Podľa spôsobu, ako ma oslovila, mi hneď bolo jasné, že je Jehovova svedkyňa, a že napriek tomu, že je tam na dovolenke a z veľkej diaľky (z Veľkej Británie), svoj dovolenkový deň začína svedčením na ulici. Dali sme sa do reči. Ona rozprávala spôsobom, ktorý bol ako podľa šablóny, zhodný s tým, čo som už poznal z iných stretnutí so Svedkami u nás doma. Mala nekonečne veľa času. Po nemalej chvíli som ju zastavil a vysvetlil som jej, že som kresťan, že som uveril v evanjelium Ježiša Krista a vierou prijal odpustenie hriechov a dar večného života. Tiež som jej povedal, že viem čomu veria Svedkovia. Aby sme nestrácali čas, povedal som jej priamo, že veríme v odlišné evanjeliá, a to, ktorému verí ona, nemá moc spasiť dušu hriešnika. Priamo som ju viedol k otázke božstva Pána Ježiša Krista. Priviedol som ju k tomu, aby sme si tam na mieste prečítali začiatok evanjelia Jána a prvú kapitolu listu Židom. Vtedy táto pani veľmi zneistela. Skúsila na mňa ešte vytiahnuť rovnaký argument ako to opisuje Jesse vyššie v jeho svedectve. Keď som jej naň odpovedal protiarumentom, tak tá pani, ktorá dovtedy mala hodiny a hodiny času, spanikárila a v chvate mi oznámila, že sa už musí ponáhľať, že už musí odísť – a doslovne odo mňa utiekla.

Toto stretnutie bolo pre mňa ponaučením, lebo som si uvedomil, aké dôležité je byť vystrojený Božím slovom a byť kedykoľvek pripravený vydať počet o svojej viere v Pána Ježiša Krista a o nádeji, ktorá leží v nás.

Pre mňa osobne sú začiatok evanjelia Jána a prvá kapitola listu Židom „nepriestrelné“ a jednoznačné pasáže zjavujúce a vyučujúce božstvo Ježiša Krista. Nedokážem celkom porozumieť, ako sa dokáže niekto týmto textom vyhnúť spôsobom, že povie, že v texte na začiatku evanjelia Jána je vzťahom na Ježiša Krista – Boha, použité malé písmeno „b“.

Prvé dva verše Jánovho evanjelia hovoria o tom, čo bolo na počiatku, teda vtedy, keď ešte nebolo nič stvorené. Hovoria, že (citujem): „*Na počiatku bolo Slovo a to Slovo bolo u Boha a to Slovo*

bol Boh. Ten, to Slovo bolo na počiatku u Boha.“ (verše 1 a 2). Potom Ján vo verši 14 vysvetľuje, že toto Slovo, ktoré bolo na počiatku, a ktoré, to Slovo, bol Boh, sa stalo telom – a tu a ďalej opisuje Ježiša Krista z Nazareta, o ktorom to svedčil a vydal svedectvo aj Ján Krstiteľ (verš 15 a hlavne ďalšie verše od verša 19). V týchto veršoch výraz *na počiatku* znamená: *pred čímkoľvek iným, pred čímkoľvek stvoreným. A na počiatku* (pred čímkoľvek stvoreným) bol len Boh (s veľkým „B“) a On je večne existujúca bytosť – a preto tam *na počiatku* ešte neboli ani žiadni bohovia s malým „b“. To, čo *bolo na počiatku*, to bol len Boh s veľkým „B“. Písmo o bohoch s malým „b“ hovorí vždy len vzťahom na stvorené bytosti (ľudí, či ponebeské mocnosti), ktoré ešte na počiatku neboli.

Redakčne spracoval: Peter Vajda

Poznámky:

¹ *božstvo – v zmysle božskej podstaty bytia jediného večného Boha, nie v zmysle pomnožného čísla označenia bohov s malým „b“.*

Večný Boh

Nie sú žiadne iné otázky, ktoré by boli natoľko kľúčové a mali taký veľký dopad ako tieto: *Kto je Ježiš? Je alebo nie je Bohom? Čo učia Písma?*

Existuje oddávna

Biblia učí, že Ježiš Kristus existoval pred svojím počatím a narodením. Jeho narodenie neoznačuje počiatok, ale len jeho zjavenie sa ako človeka na scéne histórie. Počas svojho pozemského života prejavoval uvedomovanie si svojej predchádzajúcej existencie. „Vyšiel som od Otca,“ povedal, „a prišiel som na svet“ (Ján 16:28). Opísal sa ako ten, „ktorý zo-

stúpil z neba“ (Ján 3:13), a vyzval svojich poslucháčov k tomu, aby rozmyšľali, čo ich napadne, keď hovidia „vystupovať hore, kde bol prv“ (Ján 6:62). To, že tieto verejné vyhlásenia boli presným odrazom jeho najhlbšieho vedomia, dokazuje jeho osobná modlitba k Bohu: „A teraz ma osláv ty, Otče, sám u seba slávu, ktorú som mal u teba, prv ako bol svet“ (Ján 17:5).

Inšpirovaní pisatelia Písem videli Ježiša takisto, ako on videl seba. On je ten, ktorý je „od počiatku“ (1. Jána 1:1), „na počiatku“ (Ján 1:1) a „predo všetkým“ (Kolosenským 1:17). Bol na svete, no nie ako niekto s bežným ľudským pôvodom, ale ako „ten, ktorý prichádza z hora,... ktorý prichádza z neba“ (Ján 3:31).

Existuje oddávna ako Boh

Nie je možné, aby nejaký študent Písma nezískal presvedčenie, že Kristus existuje oddávna. Ale je mnoho tých, ktorí sa nehlásia k tomu, že pred-existencia znamená božstvo. Tejto chyby sa dopustili Ariáni, ktorí spôsobili tak mnoho ťažkostí v prvých storočiach kresťanskej cirkvi. Boli ochotní pristúpiť na to, že Kristus existuje oddávna, ale stále ho videli len ako najväčšiu stvorenú bytosť, cez ktorú Boh stvoril všetko ostatné. Nedokázali akceptovať to, že jeho pred-existencia bola večná. Pre nich bol jednoducho tou najväčšou bytosťou, akú Boh učinil, ktorá sa podobá na Boha viac než čokoľvek iné, čo existuje.

Bližšie k pravde, ale ešte stále ďaleko od nej, boli takzvaní semi-Ariáni. Prijímali večnú existenciu Krista a odmietali, že by bol stvorenou bytosťou. Ale neboli schopní dostať sa k viere, kde nebol Bohom o nič menej než Otec.

V úplnom protiklade k týmto pohľadom stoja samotné Kristove výroky. „Prv než bol Abrahám, som ja,“ povedal (Ján 8:58). Toto nebolo len prosté vyhlásenie o vlastnej pred-existencii. To by mohol vyjadriť tým, že by prehlásil: „Prv než bol Abrahám, bol som ja.“ Jeho „som ja“ znamenalo nárok na nepretržité a stále existujúce bytie od času pred Abrahámom až po okamžik, v ktorom rozpráva.

Vlastne je to jazyk samoexistencie. Tým, že Ježiš Kristus vravel, že existuje oddávna, nárokoval si tým aj vlastnú božskosť. Židia, ktorí ho počúvali, to veľmi dobre chápali a to o to viac, keďže si boli vedomí, že „ja som“, sú slová, ktorými Boh opisuje sám seba. Pre nich sa Kristove slová rovnali otvorenému rúhaniu a ich odpoveďou boli pozdvižené kamene, aby ho mohli kameňovať. K tomu by však nikdy nebolo došlo, ak by si jeho slová boli vykladali Ariánsky alebo semi-Ariánsky.

Pred-existencia a božskosť sú spojené aj v myslení apoštola Jána na samom začiatku jeho evanjelia. Veľmi známe sú hlboké slová, ktoré ho otvárajú: „Na počiatku bolo Slovo a to Slovo bolo u Boha a to Slovo bol Boh. Ten, to Slovo bolo na počiatku u Boha. Všetko povstalo skrze neho, a bez neho nepovstalo ani jedno z toho, čo povstalo“ (Ján 1:1-3).

Tieto slová si zasluhujú našu najväčšiu pozornosť. Jasne učia to, že, keď začali vznikať veci, On už bol. Ježiš Kristus nemal žiadny počiatok. Ak by ho mal, ako by potom mohol byť prítomný „na počiatku“? Rovnako jasne tieto verše učia, že nie je stvorenou bytosťou. Ak by bol v akomkoľvek zmysle stvorenou bytosťou, potom by už nebola pravda, že „bez neho nepovstalo ani jedno z toho, čo povstalo“. Slovo nemá žiadny počiatok a nebolo stvorené.

„Slovo bol Boh“. Neexistuje žiaden spôsob, ako sa zbaviť týchto slov alebo ako zmariť ich plný dopad. Navyše spôsob, akým Ján umiestňuje svoje slová v pôvodnom gréckom texte (prísudok predchádza predmet), znamená, že v skutočnosti zdôrazňuje plnosť Kristovej božskosti. Bolo by úplne odôvodnené

pretlmočiť jeho slová takto: „A to Slovo bol Boh sám“!

Samozrejme, toto všetko veľmi mätie ľudskú myseľ. Ako môže Slovo byť Bohom a pritom byť s Bohom? Aby sme mohli odpovedať na túto otázku, museli by sme sa pozrieť na učenie o Trojici, čo už je ale mimo rámec tejto knihy.¹

V Novej zmluve sa nachádza mnoho iných pasáží, ktoré nesú to isté učenie ako Jánovo klasické prehlásenie. Dôležitá je pasáž Filipským 2, pričom verše 5-7 sú v tomto bode zvlášť podstatné. Pavol jasne vyučuje, že Kristus existoval v stave pred vtelením, predtým, než prišiel medzi nás ako človek. V tomto stave mal podľa práva rovnosť s Bohom, ale nepokladal to za niečo, na čom by lipol. Namiesto toho odložil božský majestát, vzal na seba ľudskú prirodzenosť v podobe služobníka a stal sa poslušným vo svojom konaní a utrpení až po bod, keď zomrel hanebnou smrťou. Tým, že tak urobil, dal príklad, ako sa vzdať samého seba. Apoštol nás volá k nasledovaniu tohto príkladu. Ako už ukázal veľký zástup exegétov, každé jedno slovo, ktoré Pavol používa, vylučuje Ariánske a semi-Ariánske chápanie Kristovej bytosti pred vtelením. Celá Pavlova výzva je založená na nesmiernej veľkosti Kristovho zostúpenia. Ten, ktorý je podľa neodcudziteľného práva večným Božím Synom, sa stal človekom!

Ďalšou markantnou pasážou s touto istou témou je Židom 1:1-3. Kristova pred-existencia je tu preukázaná/sa tu dokazuje na jednoduchom tvrdení, že Boh učinil vesmír práve skrze neho. Tento pred-existujúci Kristus je potom opísaný ako odblesk Božej slávy a výslovný obraz jeho osoby. Ale čo to znamená?

Znamená to, že celý jas a lesk Božej slávy žiari z jeho Syna. On nemal o nič menšiu slávu, ale „nech bola viditeľná podoba Ježiša z Nazaretu akokoľvek pokorná, on bol skutočnou Božou slávou (hebr. Shekhinah). V ňom prebývalo božstvo telesne – skutočná, podstatná a adekvátne reprezentácia večného Kráľa, nesmrteľného a neviditeľného, toho, ktorého žiadne oko nevidelo a ani nemôže vidieť“ (John Brown). Pán Ježiš Kristus je dokonalým obrazom toho, aký je Boh. On je úplným odtlačkom Božej podstaty. Boh sa nám dokonale vyjavuje cez toho, ktorý povedal: „Kto mňa videl, videl Otca“ (Ján 14:9). Tajomstvo nás ohromuje, ale kvôli tomu ho nemôžeme zapierať. Pred-existujúci Stvoriteľ, ktorý je odlišný od Otca, nie je nikto menší ako Boh sám!

Nazýva sa Bohom

Božie mená a tituly sú v Písmach často prisudzované Pánovi Ježišovi Kristovi.

Dobrym príkladom je slovo „Pán“ tak, ako sa nachádza v našich Bibliách. Stará zmluva bola napísaná v hebrejskom jazyku. Pôvodné hebrejské slovo, ktoré sa nachádza za našim „Pán“, je slovo, ktoré obvykle poznáme ako Jehova. V minulosti prišiel čas, keď väčšina Židov už viac nevedela čítať po hebrejsky. Vznikla nevyhnutná potreba preložiť Starú zmluvu do gréčtiny, ktorú bez námahy chápali. V tomto preklade, známom pod názvom Septuaginta, bolo slovo Jehova zvyčajne preložené gréckym slovom *kyrios*. To isté platí aj o ďalších dvoch božích tituloch. *Kyrios* sa rýchlo stal najpoužívanejším slovom na označenie Boha. Keď sa potom začali písať spisy Novej zmluvy, bolo to presne toto slovo, ktoré bolo aplikované

na Pána Ježiša Krista. Väčšina slovenských, či českých Biblií prekladá toto slovo ako „Pán“. Slovo použité pre Jehovu je slovo použité pre Pána Ježiša Krista! (Vid' Matúš 7:22; Lukáš 2:11, 5:8; Ján 20:28; 1. Korinským 12:3; 2. Petra 3:2+18.)

Toto všetko nás prekvapí len vtedy, ak neveríme, že Kristus je večný Boh. Veci sa majú tak, že autor listu Židom vzťahuje slová „Tvoj trón, ó, Bože, [je] na vek veku“ na Pána Ježiša Krista (Žalm 45:6-7; Židom 1:8). Toto je len jeden z mnohých momentov, keď novozmluvní pisatelia vzťahujú starozmluvné pasáže, ktoré hovorili o Jehovovi, na Krista. Preskúmaním týchto pasáží rýchlo uvidíme, že je správne hovoriť o Kristovi ako o „Bohu“ (4. Mojžišova 21:5-6; 1. Korinským 10:9); „Môj Bože... ty si ten istý, a tvojim rokom nebude konca“ (Žalm 102:24-27, Židom 1:10-12); „Kráľ Hospodin Zástupov“ (Izaiáš 6:1-10; Ján 12:39-41); „Hospodin Zástupov“ (Izaiáš 8:13-14; Rímskym 9:33); „Silný Boh“ (Izaiáš 9:1-6; Matúš 4:14-16) a „Pán“ (Malachiáš 3:1; Matúš 11:10).

Kračajúc po tej istej línii sa Pavol nehanbí povedať o ňom, že Kristus „je nado všetkým, Boh, požehnaný na veky“ (Rímskym 9:5) a „veľký Boh a náš Spasiteľ“ (Títus 2:13, v tomto verši si musíme pozorne všimnúť, že Pavol hovorí len jednej osobe a nie dvom). Pre Jána je on „Alfa i Omega...ten Všemohúci“ (Zjavenie 1:8) a jednoznačne nás uistuje, že „to je ten pravdivý Boh a večný život“ (1. Jána 5:20).

Poznámka redakcie:

Redakčný výber z prvej kapitoly knihy Stuart Olyott „Ježiš je Boh a aj človek“ (podtitul: Čo Biblia učí o osobe Krista), vydavateľstvo Ordo salutis, Bratislava 2002, www.ordo.sk. Výber

je redakčne mierne upravený. Publikované s láskavým súhlasom vydavateľstva.

Z predhovoru ku knihe:

Kniha Ježiš je Boh a aj človek od Stuarta Olyotta je preskúmaním toho, čo Biblia učí o Kristovi. Ako taká stojí na pevných nohách. Nielen, že je napísaná veľmi jasne, čo dnes nie je žiadna zanedbateľná vlastnosť, ale vyniká aj duchom, v akom je napísaná. Je to dielo „teológa, ktorý kľáči“. Jeho autor intenzívne vníma vznešenosť Krista, o ktorom píše. Vie, že najprv sa naše myšlienky o Kristovi musia biblicky usporiadať a potom sa naše srdcia musia pred ním pokoriť. Nie je to nejaké akademické pojednanie. Je to výzva veriť správne a poriadne žiť. To všetko v prítomnosti toho Krista, ktorý obýva večnosť, drží vesmír vo svojej ruke, udržiava všetko svojou mocou. K nemu smeruje všetok život, pretože v jeden deň sa vráti v úžasnej moci a súde. Táto kniha stojí za prečítanie a hlboké uvažovanie.

David F. Wells

Dekan vysokej školy Teologický seminár Gordon-Conwell, Charlotte

Z predslova a úvodu autora knihy:

Táto kniha nie je prehľadom života Pána Ježiša Krista. Nezaoberá sa ani tým, čo prišiel vykonať na túto zem. Je to pohľad na jeho slávnú osobu. Je to štúdium toho, čo Biblia hovorí o tom, kým on je.

To, čo Biblia učí o osobe Pána Ježiša Krista, je zhrnuté v jeho mene.

On je Pán, sám v sebe existuje a je sám v sebe dostatočný Boh. On je Ježiš a toto jeho ľudské meno pripomína, že sa stal človekom a že až dodnes má skutočnú ľudskú prirodzenosť. On je

Kristus, ten „pomazaný“, Mesiáš – nie dve osoby, ale jedna.

Tieto tri skutočnosti musíme mať na mysli, kedykoľvek na neho myslíme. Po-

užívanie jeho mena nám v tom pomáha. Kniha má tri oddiely, ktoré sa postupne zaoberajú práve zmienеныmi témami. Každý oddiel má tri kapitoly.

1 Autor tejto knihy už v minulosti napísal jasné pojednanie o tom, čo Biblia učí o Trojici. Kniha vyšla pod názvom The Three are One (mäkká väzba, Evangelical Press, 1979). Terajšia kniha sa miestami prelína s vyššie spomenutou knihou v oblasti týkajúcej sa božstva Krista. Po inej stránke sa však od nej dosť odlišuje a predstavuje jej logické pokračovanie.

Rozpoznanie falošného základu

Značky na bludných cestách

Často prichádzajú za nami ľudia a hovoria o potrebe dať si do poriadku náš vzťah s Bohom. To je správna a dobrá pripomenka, užitočné napomenutie. Ide ale o to, čo nám ponúkajú ako správnu cestu, čo nám ponúkajú ako riešenie (základ) pre náš život. Pre človeka tak vyvstáva otázka, ako rozpoznať, či to, čo nám hovoria a ponúkajú, je naozaj tou správnu cestou, ktorá nás naozaj privedie k živému Bohu. V tomto článku opíšeme hlavné črty (značky), podľa ktorých môžeme rozpoznať, či ide o falošný základ a bludnú cestu, ktorá nás neprivedie k spaseniu a večnému životu.

Všeobecne sa vie a sa uvádza, že rozpoznať to môžeme podľa odpovedí na tri nasledovné otázky:

1. Kto je Ježiš Kristus?

Biblická odpoveď: *Ježiš Kristus je Boh – Boží Syn. Stal sa človekom a zomrel na kríži za hriechy ľudstva. Vstal z mŕtvych a je živý.*

2. Čo je Biblia?

Biblická odpoveď: *Je to zapísané Božie slovo. Všetko, čo potrebujeme vedieť o Bohu, o Ježišovi Kristovi, o našej ceste k spásu, sa môžeme dozvedieť len a len z Biblie a prostredníctvom nej. Niet iného zdroja.*

3. Ako môžeme byť spasení?

Biblická odpoveď: *Spasenie je z milosti,*

nie zo skutkov. Je to dar. Spasení sme jedine vierou v Ježiša Krista. Z milosti a jedine vierou. Žiaden ľudský skutok nie je dostatočný, aby sme sa dostali do neba.

Toto sú tri najdôležitejšie otázky a podľa odpovedí na ne sa už dá zorientovať, či ide o biblické spoločenstvo alebo nie. Okrem tohto ľudia zo siekt a kultov tvrdia, že oni sú tí praví a jedine oni majú pravé poznanie a učenie o ceste spasenia. Všetkých ostatných popierajú, znevažujú a odmietajú.

Falošné učenia, spoločnosti, ktoré ponúkajú falošný základ, nesprávnu cestu, vám aspoň na jednu z predchádzajúcich troch otázok dajú inú ako uvedenú odpoveď. Môžu popierať božstvo Pána Ježiša Krista a jeho nadprirodzené narodenie z panny. Môžu vám hovoriť, že spasení môžete byť len zo skutkov

alebo kombináciou milosti a vlastných skutkov. Možno vám budú popierať Bibliu ako Božie slovo a tvrdiť, že Biblia je len ľudské slovo a jedine ich učenie je to správne a pravdivé – alebo, že len ich preklad Biblie je správny.

Budú vás presviedčať, že jedine oni sú tým pravým spoločenstvom (cirkvou), v ktorom nájdete svoje spasenie. Povedané inými slovami: Budú tvrdiť, že ich cirkev (spoločenstvo) je spásonosné. Budú tvrdiť, že v ich cirkvi sú nazhromaždené poklady milosti, z ktorých pre svoje spasenie budete môcť čerpať, ak sa stanete členom ich cirkvi.

Toto sú hlavné značky bludných ciest.

Jediným Bohom určeným základom pre spasenie človeka je Ježiš Kristus z Nazareta – Boží Syn, ktorý sa stal človekom a zomrel za naše hriechy. Vierou v neho môžeme dosiahnuť odpustenie našich hriechov a byť spasení tak, ako o tom dáva výpoveď Biblia, ktorá je zapísaným Božím slovom. [Pozri aj článok *Budova kresťanskej viery (Položenie základu)*, Solas číslo 23, jar 2014, str. 28-31.]

Drahoslav Vajda

Stavanie na skale

...položil som základ...

Ale každý nech hľadá, ako naň stavia.

1. Korinským 3:10

V tomto článku hľadáme odpoveď na otázku: *Ako stavať na základe, ktorý už v našom živote bol položený a ktorým je Ježiš Kristus?*

Najskôr musíme položiť ten správny základ, ako sme písali už v predchádzajúcom článku (Solas číslo 23, leto 2014, str. 28-31). Je možné položiť si do života správny, ale aj nesprávny, zlý základ, ako o tom učí Pán Ježiš v podobenstve o rozumnom mužovi a o mužovi bláznovi (Matúš 7:24-27): *„Každého teda, kto čuje tieto moje slová a činí ich, pripodobníť rozumnému človekovi, ktorý postavil svoj dom na skale. A spustil sa lejak, a prišli rieky, a zaviali vetry a oborili sa na ten dom, a nepadol, pretože bol založený na skale. A každý, kto čuje tieto moje slová a nečiní ich, bude pripodobnený človeku bláznovi, ktorý vystavil svoj*

dom na piesku. A spustil sa lejak a prišli rieky, a zaviali vetry a zavadili o ten dom, a padol a jeho pád bol veľký.“

Z tohto podobenstva rozumieme, že ak je základ zlý, tak na ňom sa potom už nijako nedá postaviť budova, ktorá by obstála v nepriazni čase. Len budova postavená na dobrom základe môže obstáť. Rozdiel medzi budovami týchto dvoch mužov nebol v skúškach, ktorým boli vystavené. Oba domy boli vystavené rovnako búrke, vetru, povodni. Rozdiel medzi nimi bol v tom, na akom základe boli vystavané. To, čo podobenstvo chce zdôrazniť je, že ak je položený zlý základ, všetko je už vopred stratené a je len

otázkou času, kedy prídu skúšky a dom sa zrúti a jeho pád bude veľký.

Pán Ježiš v podobenstve aj vyložil, ako je možné položiť správny základ, aby sme potom „stavali na skale“, ktorou je on sám (pozri tiež hore citovaný článok, stranu 31). Opisuje to slovami: „... kto čuje tieto moje slová a činí ich...“ Rozumný muž počul evanjelium Ježiša Krista a tomuto (nie inému) evanjeliu uveril (základ). Slovami „činí ich“ Pán Ježiš podčiarkuje, že spasiteľná viera je viac než len samotné presvedčenie, či intelektuálne súhlasenie s jeho slovami. Spasiteľná viera je nerozlučne spojená aj s poslušnosťou viery. Teda výraz „počuť slová Pána Ježiša a činiť ich“ znamená počuť pravé (biblické) evanjelium o ceste spásy, uveriť a súčasne byť poslušný vo viere. Na inom mieste to Pán Ježiš vyjadril takto: „Kto verí v Syna, má večný život; ale kto nie je vo viere poslušný Synovi, neuvidí života, ale hnev Boží zostáva na ňom“ (Ján 3:36). Aby podčiarkol, že kvalitou (vlastnosťou) spasiteľnej viery je poslušnosť (poslušnosť viery), nehovorí len „kto neverí“, ale použije výraz „kto nie je vo viere poslušný“. Podobne sú v Skutkoch 6:7 opísaní tí kňazi, ktorí spasiteľne uverili v Pána Ježiša, ako takí, ktorí boli „poslušní viere“. Jednoducho povedané: Pre spásu nestačí veriť „teoreticky“, ale treba podľa viery aj žiť a konať. Je potrebné Pána Ježiša poslúchať, napodobňovať, nasledovať. Treba žiť podľa jeho prikázaní, ktoré neskôr inšpiráciou Svätého Ducha rozvinuli aj apoštoli, čo v zmysle učenia nazývame sumárne „učenie Kristovo a učenie apoštolov“ a v zmysle normy pre žitie nového života nazývame „Kristov zákon“ (1. Korinským 9:21) či voľne poveda-

né „novozmluvné prikázania“, alebo aj „apoštolské ustanovenia“.

Nepochybujeme o tom, že pre fyzickú budovu je dôležitý dobrý základ, ale o to viac je to dôležité pre duchovnú stavbu človeka, duchovný život, život viery. Preto aj na tomto mieste znova zdôrazňujeme dôležitosť dobrého, správneho základu.

Ako stavať na správnom základe – ako „stavať na skale“?

Správne stavenie budovy sa začína už položením správneho základu. Už položenie správneho (dobrého) základu má v sebe aj rovinu (prvok) stavania dobrej budovy. Rozumný muž počul a uveril (položil dobrý základ) a slová Pána Ježiša Krista (*Kristov zákon*) vo svojom živote aj naďalej naplňal, žil nimi (stavenie budovy). Dom rozumného muža bol nielen postavený na dobrom základe, ale bol aj dobre stavaný. Preto dom múdreho muža odolal všetkým búrkam a pohromám. Muž blázon tak neurobil – počul, ale neuveril, a preto ani nekonal podľa toho, čo počul. Preto jeho dom neodolal, zrútil sa. Na oba domy prišli rovnaké pohromy. Uvedomme si, že kresťanstvo neponúka nikomu cestu života viery v Ježiša Krista (cestu do neba) ako cestu pokojnú a bez problémov a starostí. Naopak, Písmo varuje, že do kráľovstva Božieho musíme vojsť cez mnohé súženia (Skutky 14:22). Evanjeliom, ktoré by ukazovalo cestu do neba ako bezproblémovú a bez ťažkostí, je falošné evanjelium (pozri aj Galatským 1:6-13), ktoré nikoho neprivedie do cieľovej stanice, ktorou je večný život v Božom kráľovstve.

Samotnému stavaniu na základe, na tom správnom, dobre položenom zá-

klade, sa potom venujú aj ďalšie novozmluvné texty, ktoré rovnako používajú symboliku stavania stavby.

Keď v našom živote už je položený základ, ktorým je Ježiš Kristus, potom na tejto skale budujeme počúvaním a plnením Božieho slova. Môžeme to povedať aj nasledovne: Usilovným štúdiom Božieho slova a jeho aplikáciou v našich životoch. Tak to povedal aj apoštol Pavol starším v Efeze, keď sa s nimi lúčil: „*A teraz už porúčam vás Pánovi a slovu Jeho milosti, ktoré má silu **vybudovať vás** a dať vám dedičstvo so všetkými posvätenými.*“ (Skutky 20:32 – evanjelický preklad). Je to Božie slovo a jedine Božie slovo, ktoré, keď ho počujeme a plníme, študujeme a aplikujeme, je schopné a má moc a silu vo veriacich budovať a vybudovať pevnú a bezpečnú stavbu viery na základe samého Ježiša Krista. Toto privádza k otázke:

Aký je vzťah medzi Kristom a Bibliou?

Biblia o sebe prehlasuje, že je Božie slovo. V Písme je tiež viacero miest, kde rovnaké pomenovanie, Slovo, resp. Slovo Božie, je dané aj samotnému Ježišovi Kristovi. Takými miestami, napríklad, sú: „*Na počiatku bolo Slovo a to Slovo bolo u Boha a to Slovo bol Boh.*“ (Ján 1:1); „*A on, to Slovo sa stalo telom a stánilo medzi nami...*“ (Ján 1:14; pozri tiež 1. Jánov 1:1-4) a tiež aj „*A bol oblečený v rúchu, pokropenom krvou, a jeho meno sa zovie: Slovo Božie.*“ (Zjavenie 19:13).

Rovnakosť pomenovania Biblie a osoby Ježiša Krista poukazuje na rovnosť (zhodu) podstaty: Biblia je *Božie slovo* a Kristus je *Božie Slovo (Slovo)*. Oboje je autoritatívnym a dokončeným zjavením Boha a oboje je navzájom v dokonalej zhode. Biblia je zapísané Božie

slovo a Kristus je žijúce Božie Slovo. Biblia dokonale zjavuje Krista a Kristus dokonale naplňuje Bibliu (*Božie slovo*). Pred svojim vtelením bol Kristus večným *Slovom* u Otca (Ján 1:1) a vo vtelení je Kristus *Slovom v tele (Slovom učiněným telom)*. Svätý Duch, ktorý Boha zjavuje skrze jeho zapísané slovo – Bibliu, zjavuje Boha v *Slove* učiněnom telom – v Ježišovi Kristovi Nazaretskom (Ján 16:14).

Rovnosť (zhodu) podstaty medzi Božím slovom a osobou Ježiša Krista vidíme aj z iného uhla pohľadu. Oboje je životom (Ján 14:6). Božie slovo (zapísané, alebo hovorené/zvestované) je samo o sebe životom. Rovnako tak aj Ježiš Kristus (Slovo učiněné telom) je život, má život sám v sebe.

Zapísané alebo hovorené/zvestované Božie slovo je živé, je život, oživuje: „*Človek nebude žiť na samom chlebe, ale na každom slove, ktoré vychádza skrze ústa Božie.*“ (Matúš 4:4); „... *Slová, ktoré vám ja hovorím, sú duch a sú život. ... Slová večného života máš.*“ (Ján 6:63 a 68); „*majúc u seba slovo života...*“ (Filipským 2:16); „*A chcúc to tak, splodil nás slovom pravdy...*“ (Jakub 1:18); „*znova splodení súc nie z porušiteľného semena, ale z neporušiteľného živým slovom Boha a zostávajúcim na veky.*“ (1. Petra 1:23); „*Lebo slovo Božie je živé a účinné...*“ (Židom 4:12 a ďalšie miesta).

Ježiš Kristus má život a je život sám o sebe: „*V ňom bol život, a ten život bol svetlom ľudí... Lebo ako má Otec život sám v sebe, tak dal aj Synovi, aby mal život sám v sebe. ... Ježiš jej povedal: Ja som vzkriesenie i život*“ (Ján 1:4, 5:26 a 1:25; rovnako aj Ján 6:33, 10:28, 11:25, 14:16; Skutky

3:15; Rímskym 5:10, 6:23; 1. Jána 1:2 a ďalšie miesta).

Podobne rovnakou podstatou zapísané Božie slovo a vtelené Slovo sú aj v zmysle: cesta, pravda, uzdravenie, svetlo a ďalším.

Postoj k zapísanému Božiemu slovu znamená rovnaký postoj k osobe Ježiša Krista, k Slovu, a je ukazovateľom postoja k samému Bohu. Preto vzťah k Bohu sa prejavuje vzťahom k jeho Slovu a ten sa prejavuje podľa vzťahu k zapísanému Božiemu slovu (Biblii).

Z tohto, čo sme teraz povedali, pre veriaceho vyplýva, že jeho vzťah k Biblii má byť rovnaký ako jeho vzťah ku Kristovi. Takto to oznamuje aj sama Biblia v Jánovom evanjeliu v 14. kapitole, v ktorej je zapísaná situácia, kedy Pán Ježiš pripravuje svojich učeníkov na dobu, keď má byť od nich vzatý. Učeníkom hovorí: „*Ešte krátku chvíľu, a svet ma viacej neuvidí, ale vy ma uvidíte...*“ (verš 19). Učenci nerozumejú tomu, že svet ho už neuvidí, ale oni áno. Pán im to objasňuje slovami: „*Ježiš odpovedal a riekol mu: Keď ma niekto miluje, ten bude ostríhať moje slovo, a môj Otec ho bude milovať, a prideme k nemu a urobíme si u neho príbytok.*“ (verš 23). Kľúčom k porozumeniu sú slová: *bude ostríhať moje slovo*. Toto poukazuje na to a hovorí o tom, aký má byť vzťah veriaceho (učeníka Ježiša Krista) k Ježišovi Kristovi a k Biblii. Veriaci v Ježiša Krista (v Slovo učinené telom) zachováva (ostríha) Kristovo slovo zapísané v Biblii, lebo podstata oboch je tá istá.

Po položení pevného základu Písmo inštruuje o stavaní pevnej budovy viery. Smeruje, vedie nás k jednému, a to: Postaviť pevnú budovu viery znamená

počúvať (čítať, študovať), zachovávať (ostríhať) a žiť Kristovo slovo (Matúš 7:24; Ján 14:23). Pre veriaceho v Ježiša Krista je to životne dôležitá vec, lebo pre neho to znamená, že:

Zachovávanie Božieho slova ukazuje na skutočnosť, že ide vskutku o nasledovníka (učeníka) Ježiša Krista. Podľa verša Ján 14:23 ostríhanie Božieho slova je preukázaním jeho skutočného milovania Boha a dôvodom Božej lásky k učeníkovi. Ten, kto zachováva a poslúcha Božie slovo, bude mať spoločenstvo s Bohom a Boh bude prebývať v jeho živote. Podobne tak to opisujú aj verše: „*Kto hovorí: Zním ho, a jeho prikázanie nezachováva, je lhár, a v tom niet pravdy. Ale kto zachováva jeho slovo, v tom je po pravde láska Božia dokonaná. Po tom známe, že sme v ňom. Ten, kto hovorí, že zostáva v ňom, je povinný, ako on chodil, i sám tak chodiť.*“ (1. Jána 2:4-6). Zachovávanie Božieho slova je preverením lásky veriaceho k Bohu. Postoj k Biblii je postoj k samému Bohu.

Dnes Pán Ježiš Kristus, Boží Syn, sedí po pravici Otca v nebesiach. Dnes tu s nami prebýva skrze svojho Ducha a skrze Božie slovo. Verím, že Boh hovorí k svojmu ľudu rôznym spôsobom (Skutky 2:14-21; Židom 1:1), ale pritom Písmo je najvyššou autoritou a tým najzávažnejším a najdôležitejším prostriedkom, skrze ktorý Boh zjavuje samého seba, hovorí k svojmu ľudu, vedie svoj ľud a usmerňuje ho. Všetko ostatné zjavenie musí byť preskúmané porovnaním s Písmom a môže byť prijaté len do tej miery, do akej je v súlade s učením, praxou a príkladmi predloženými v Biblii. Je potrebné a životne dôležité neustále zdôrazňovať zvrchovanosť

a nadradenosť Písma nad akýmkoľvek iným zdrojom zjavenia alebo učenia.

Zapísané Božie slovo (Biblia) je najvyšším a najdôležitejším meradlom, ktorým musí byť všetko ostatné rozsudované a preverované (pomerané). Žiadne učenie, žiadne prehlásenie či tvrdenie, žiadna prax a čokoľvek iné, nemôže byť prijaté, keď/pokiaľ nie je v plnom súlade s Božím slovom. Pritom nikto, človek, spoločenstvo či cirkev, nemá právo zapísané Božie slovo meniť, ignorovať či prekrúcať. Ak tak robí, nemusíme naň brať ohľad, lebo

záväzným a budujúcim je len Božie slovo kanonizované a zapísané v 66 knihách Písma.

Na záver stručné zhrnutie: Na položenom základe, ktorým je Ježiš Kristus, budujeme naše životy počúvaním, zachovávaním a činením Božieho slova. Je to teda Božie slovo, ktoré nás buduje. Božie slovo je testom nášho nasledovania a poslúchania Boha a našej lásky k Bohu. Je to spôsob, ktorým Kristus zjavuje sám seba a spôsob, ktorým k nám prichádza Boh vo svojej plnosti.

Drahoslav Vajda

Solas č. 24, 7. ročník, jeseň 2014

Časopis *Solas* vydáva občianske združenie Solas, Smreková 11, 010 07 Žilina 7. IČO: 42064619. Je evidovaný Ministerstvom kultúry SR pod číslom EV 22/08.

Vychádza štyrikrát do roka.

Je nepredajný. Odberateľom ho zasielame bezplatne.

Číslo 24 vyšlo 30. augusta 2014 v náklade: 2 650 ks.

Tlač: Alfa print, s.r.o. Martin, www.alfaprint.sk

Žiadosti o zaradenie do zoznamu odberateľov pošlite na poštovú alebo e-mailovú adresu redakcie.

Dobrovoľné finančné príspevky a dary môžete posielat' na účty:

Z územia Slovenska a zo zahraničia: VÚB Žilina, číslo účtu:

SK08 0200 0000 0024 8691 6455;

SWIFT: SUBASKBX; VÚB, Mlynské nivy 1, SK 829 90 Bratislava 25, Slovakia.

Z Českej republiky: Poštovní spořitelna, číslo účtu: 247761864/0300

Fotografie: Redakcia *Solas*

Zodpovedný redaktor: Drahoslav Vajda

Adresa redakcie: Redakcia *Solas*, P.O.Box 76, 010 07 Žilina 7

tel.: 0948 444 155

e-mail: redakcia.solas@solas.sk

www.solas.sk; blog.solas.sk

ISSN 1337-883X

SOLA SCRIPTURA
SOLUS CHRISTUS
SOLA GRATIA
SOLA FIDE
SOLI DEO GLORIA

Solas

*Len na Boha, mlčiac, očakáva
moja duša;
od neho je moje spasenie.*

Žalm 62:2

Jedine Bohu patří sláva

**Časopis Solas je, alebo sa môže stať, aj Vaším časopisom.
Čítajte a rozširujte ho. Prispievajte svojimi článkami, svojím svedectvom.
Podporujte ho modlitebne, podporujte ho finančne.**

www.solas.sk